

ANLEGGGS

Nr. 7/8-2009

MASKINEN

FJERNER FLASKEHALSEN	24
ABELCO XC60	28
VERA MED VA	60

Full fart
i Finnmark

Sjansen for å få riktige forsikringer til riktige priser er 100 %

Vi har samarbeidet med Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) i mer enn 30 år og har forsikret maskinentreprenører, skogsentreprenører i tillegg til gjenvinning og avfallsbedrifter. Det gjør at vi kjenner hverdagen i bransjen og kan gi bedriften din spesialtilpassede løsninger innen:

- Rettshjelp
- Ansvarsforsikringer
- Yrkesskade
- Forsikring av bedriftens maskiner
- Transport
- Tjenestepensjon
- Personalforsikringer
- Psykologisk førstehjelp
- Prosjektforsikring
- Helseforsikring

Gjennom egne særvilkår sikres MEF-medlemmene vesentlige utvidelser av de ordinære vilkårene. De riktige forsikringsdekningene kan tilfredsstille oppdragsgivernes krav etter Norske Kontraksstandarder.

For mer informasjon ringer du **02400** eller besøker www.if.no.

Rotlig, vi hjelper deg.

Arnulf Hedqvist, risikospesialist

www.if.no Tlf: 02400

KILDE: WWW.IF.NO

nr.6834560

Ny Trimble® Connected Community portal

Ny Trimble Tablet

Nytt PCS400 asfaltleggersystem

Ny totalstasjon løsning for gravemaskinsystem

Ny Construction Asset Management

Nytt pitch/roll system for doser og høvel

VI STOPPER IKKE MED VÅRE INNOVATIVE LØSNINGER FØR DU ER FORNØYD.

Det brukte å handle om maskiner og masser. Nå er det informasjon og produktivitet. Flere og flere entreprenører velger Trimble sine nyskapende løsninger. Det er ingen tilfeldighet. I mer enn 30 år har Trimble levert nyskapende løsninger for bygg og anleggsbransjen. Det tenker de å fortsette med.

Finn ut mer på trimble-productivity.com

N Team
Norgeodesi AS

P.B. 91, N-1313 Vøyenenga
Ringeriksveien 155 - 157, N-1339 Vøyenenga
Tlf.: +47 6715 3780 Fax: +47 6715 3799
Web: www.norgeodesi.no

Oslo tlf.: 6715 3780
Bergen: 5553 8740
Trondheim: 7259 9280

**Trimble: Ledende innen
posisjoneringsløsninger**

NYHET! MITSUBISHI L200 - 178 HK AVANSERT VERKTØY

MITSUBISHI L200 - PICKUP MED MYE UTSTYR OG NÅ MED KLASSENS KRAFTIGSTE MOTOR.

L200 gjør jobben sikkert, presist og med rå styrke. Den kombinerer klassens kraftigste motor, inntil 178 HK/400 Nm, med ypperlig fremkommelighet, god komfort og stor lastekapasitet. L200 er best på sikkerhet. Den har traction control og er beste pickup i Euro NCAP kollisjonstest. L200 er også eneste pickup med stabilitetskontroll (ESP), som gjør kjøreepplevelsen enda tryggere. Mitsubishi L200 fikser krevende oppgaver og parkerer konkurrentene i pickup-segmentet. Lett.

MITSUBISHI L200 fra kr. **220.363,-*** ekskl. mva. Fra kr. **259.900,-*** inkl. mva.

GARANTI
5 ÅR
100.000 km

For nærmeste forhandler ring **23 37 61 00**

*Veil. pris pr. 27.07.09 levert Drammen bilhavn.
Enkelte utstyrsdetaljer kan avvike fra standard.
Forbruk: 8,5-9,6 l/100 km variert kjøring. CO₂-utslipp: 223-245 g/km.

www.mitsubishi.no | **GARANTERT KVALITET**

Utgiver: MEF

Redaksjon og annonser:

Fred. Olsens gate 3, 0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00 / Faks 22 33 31 89

I redaksjonen:

Svein Erik Madssveen, ansv. redaktør
svein.erik.madssveen@mef.no
Tlf. 22 40 29 19/900 77 989
Runar F. Daler, journalist
runar.daler@mef.no
Tlf. 22 40 29 22/482 46 412
Siri Ulvin, siri.ulvin@mef.no
Monica Kentsrud
monica.kentsrud@mef.no

Grafisk utforming:

Kari H. Bijmolen, kb@mef.no

Illustrator: Annlaug Auestad

Annonser:

Berit Kjølø, bk@mef.no
Tlf. 22 40 29 18/951 10 179

På forsiden: Einar Berg og Stein Solli
Forsidefoto: Runar F. Daler

Design: DALE+BANG

Trykk: Kai Hansen AS

ISSN 0003-3715
50. årgang

Abonnement:

DB Partner AS
Postboks 163, 1319 Bekkestua
am@dbpartner.no
Konto: 1602.55.93417
Pris: 525,- pr. år

Fagpressen

16

24

28

32

INNHOLD

LEDER	7
LNS-JOBB I HONG KONG	8
JURIDISK HVERDAG	12
STATISTIKK	14
GRAVEMASKIN I GAVE	15
ØNSKEKVIST PÅ BOKS	15
TRAVELT I HUNNDALEN	16
PROFILER: PER ERIK BRYNILDSEN	20
FLASKEHALS FORSVINNER	24
TEST: ABELCO XC60	28
MILITÆR HELSEBOT	32
TEST: SUZUKI GRAND VITARA	36
AKTIVT I NORD-NORGE	40
MASKINELT TILBAKEBLIKK	54
MESSER/KONFERANSER	55

KINA-DEBUT I TROMSØ	56
GRENSELØS DIGPILOT	57
MIN DAG	58
V/A-SATSING HOS VERA	60
NORGE RUNDT	62
MEF HAR ORDET	68
MEF-AKTØREN	70
SUDOKU/PÅ KANTEN	72
ANLEGGSKRØSSET	73

Fakturering, prosjekt-, og økonomistyring for maskinentreprenøren.

Scenario Entreprenør

- Komplette regnskapssystem med reskontro • Økonomisk oversikt over prosjekter
- Maskinregnskap • Timeregistrering for ansatte og maskiner • Prosjekt fakturering
- Integrasjon med e-Pocket Handyman • Elektronisk bilagshåndtering

**Vi har over 20 års erfaring og mer enn
400 entreprenører som kunder.**

Daldata Oslo As (tidligere Sarepta Software AS), som er en av Visma's største forhandlere, har mer enn 20 års erfaring med utvikling og leveranser av økonomiløsninger. Vi har nærmere 2000 kunder i Norge, hvorav ca 400 er entreprenører

Ta kontakt med Harald Gran på telefon 46 400 518 eller mail: harald.gran@daldata.no.
Du finner mer informasjon om våre løsninger for entreprenører på www.daldata.no/oslo.

Brynevn: 11, 0667 Oslo, tlf 46 00 22 22, www.daldata.no/oslo

GREMO®

Gremo AB ·
Telefon +46 346 605 15
info@gremo.se · www.gremo.se

SKOGSMASKINER I VERDENSKLASSE

Velkommen til oss i skogen!

Vi viser lastbærere Gremo 1050F og tynningsmaskin Gremo 1050H
med SP 45 I LF aggregat.

Vi finnes i nærheten av Jevnaker 7-8 september og samarbeider der med
Hadelands Tynningsdrift DA og i Bjørkelangen 10-11 september er vi sammen
med Entreprenør Harald Haneborg.

For mere opplysninger se vår hjemmeside www.gremo.se eller ring
Ulf Severinsson +46 734 425 235 eller Torbjörn Sjunnesson +46 734 425 214

Vi byr på lett lunsj! Velkommen!

Høy puls I NORD

Altaposten har nylig oppsummert verdien av oppdragene som henholdsvis anleggsbransjen og byggebransjen for tiden er i gang med i Alta kommune. Når fire større prosjekter som startet opp før 2009 trekkes fra totalen, viser det seg at det i år alene er lagt ut oppdrag der det sprenges, graves og bygges for om lag 500 millioner kroner, og det altså bare i én av Finnmarks mange kommuner. Da det sist vinter så som mørkest ut for oppdragsmengden oppfattet også vi signalene fra nord om at landsdelen, og spesielt Finnmark, var forskånet for den verste smellen som rammet anleggsbransjen i fjor høst. Og pulsen er høy også på steder som Kvænangen, Nordreisa, i Hammerfest og i Kautokeino, meldes det.

For å få bekreftet inntrykkene, tok Anleggsmaskinen før ferien turen til Finnmark. Vi valgte oss Kirkenes og omegn som utgangspunkt, mye fordi revitaliseringen av gruvedriften ved Sydvaranger var kommet godt i gang. Det var ringvirkningene også, skulle det vise seg. Gruvedriften og et framtidig engasjement i Stockman-feltet i Barentshavet er bare to av mange begivenheter som blant annet har fyrt av startskuddet for tidenes boligsatsing i byen helt nordøst i Norge. På ekstra lang sikt kan det bli snakk om mellom 800 til 1.000 nye boliger. Og beregninger viser at næringsveksten i Syd-Varanger kommune vil øke innbyggertallet fra dagens 10.000 til 12.000 i et lengre tidsperspektiv. Noe som igjen vil føre til enda flere oppdrag for regionale maskinentreprenører.

At det også drives aktiv skogsdrift i Øst-Finnmark, er nok en fullstendig fremmed tanke for mange. Men Pasvikkdalen har alltid vært rik på furu, bjørk og sibirsk gran. Finnmarksloven som gir samer og andre av fylkets innbyggere særskilte rettigheter til utnyttelse på land og til vanns, ble vedtatt i 2005. Da åpnet det seg også nye muligheter for nye næringer. Fordi også behovet for tynning i skogene er enormt, gir nå virket derfra solid grunnlag for produksjon av blant annet byggematerialer. Samtidig er planene klare for bygging av flisfyringsanlegg.

Da finanskrisen sendte store deler av verdensøkonomien inn i en skikkelig nedtur, var det med rette få som snakket om krise for anleggsbransjen i Nord-Norge. Og aktivitetsnivået for maskinentreprenørene er omtrent som forventet nå når mer enn halvparten av 2009 er unnagjort. Det kalkuleres riktig nok med at inneværende år i nord-regionen ikke blir like bra som 2008. Men likevel mye bedre enn et normalår for bransjen, lyder spådommene. Altså har anleggsbransjen hatt mye tøffere tider lenger sør i Norge. Men ørsmå tegn på at konjunktturene kan være i ferd med å snu, sprer gryende optimisme i flere bransjer, meldes det nå via mediene. Arbeidsløsheten vil ifølge nye kalkyler fra NAV likevel ikke bli like høy som fryktet. Akkurat det gir nye forhåpninger om en mer snarlig normalisering i markedene enn de dystreste spådommer i vår la opp til, slik at også landets mange maskinentreprenører igjen kan få anledning til å fortsette med utbyggingen av hele Norge – den sørlige delen inkludert.

Stort Skisse av kloakkrenseanlegget.

HONG KONG-OPPDRA TIL LNS AS

Leonhard Nilsen & Sønner AS (LNS) har sikret seg andel i en kloakktunnelkontrakt i Hong Kong verdt 2,1 milliarder norske kroner, og har tro på at oppdraget kan bli et utstillingsvindu for norsk tunnelteknologi.

Oppdraget kjøres i et joint venture-opplegg sammen med Leighton Asia for oppdragsgiver Hong Kong Draining Service Department (DSD), og oppstarten

skjer allerede denne måneden. - Vi har så langt inntrykk av at byggherren er svært fornøyd med å ha en norsk entreprenør med på prosjektet. Denne kontrakten

gir også en unik mulighet for norske leverandører. Vi håper at dette kan bli et utstillingsvindu for norsk tunnelteknologi, sier prosjektdirektør Frode Nilsen i

maskinentreprenørbedriften LNS med hovedbase i Sortland.

Verdensledende

Med det henter Frode Nilsen fram

Flowtite GRP-rør

Et lett valg

Å legge rør kan være utfordrende, enten det er et stort eller lite prosjekt, krever store eller små dimensjoner, har høyt eller lavt trykk. Unike produkttegenskaper og fleksible løsninger er noe av det som følger med Flowtite GRP-rør. Vi mener det er et lett valg.

Corstino Kommunikasjon

APS Norway AS
Postboks 2059
3202 Sandefjord

Telefon 99 11 35 00
Telefaks 33 44 92 00

info-no@aps-sales.com
www.aps-sales.no

Member of the Amiantit Group

I boks LNS-prosjektleder Per-Anton Brandtzæg (t. h.) sammen med bl.a. Frode Nilsen og direktør Ian Edwards i Leighton Asia.

et tungtveiende poeng. At Norge i løpet av de seneste 10-15 årene har tapt renommeet som verdensledende innen tunnelteknologi, regnes nå som et faktum også innad i det nasjonale fjellsprenningsmiljøet. Norske tunneldrive-re blir minnet om det hver eneste gang den faglig forankrede Fjellsprenningskonferansen avholdes årlig i november.

Kloakkrenseprosjektet (bildet) anses som ledende i verdenssammenheng, og innebærer at Hong Kong havn i 2013 vil være betydelig renere enn i dag. Kontrakten omfatter blant annet prosjektering og driving av 7,5 km tunnel fordelt både på parseller under selve byen og under sjøen, innstøpning av doble ovale rør med ulike diameter og driving av fem sjakter på mellom 70 og 120 meter. 140.000 kubikkmeter betong er beregnet å gå med i prosjektet.

Metodeskifte

Ifølge anleggsdirektør David Westwood i Leighton Asia ble LNS kontakten som samarbeids-

partner fordi Sortland-selskapet rangeres blant verdens dyktigste på tunneldrift og fordi LNS til slutt leverte inn et anbud som inneholdt de beste løsningene.

- Leighton og LNS utfyller hverandre på en svært god måte. Vi har stor tro på samarbeidet, og håper at vi kan gjøre det på flere prosjekter i framtida også, bekrefter Westwood i en pressemelding om kontrakten. Frode Nilsen opplyser at oppdragsgiveren har dårlige erfaringer fra tidligere prosjekter av samme type, særlig med hensyn til vanninntrengning gjennom tunnelveggene.

- Derfor har de valgt å se på hvordan dette løses i Norge, og samtidig gått bort fra fullprofilboring. Den metoden ble brukt i første byggetrinn. I stedet er nå konvensjonell tunneldriving med forinjeksjon valgt som metode, sier Frode Nilsen.

Tekst

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Foto

| HONG KONG DSD

Lei av å grave av kabler?

Prøv denne

CableBuster
din personlige kabelsøker

www.holte-electronics.no

Tel. 32 73 00 05
Mob. 481 20 181

Holte
Electronics AS

Reg. nr. 993 945 641

post@holte-electronics.no
 Frogs vei 41, 3611 Kongsberg

Maskinstyring lønner seg!

Ring oss!
Vi hjelper deg med
regnestykket!
Tel. 63 85 40 80

scanlaser

SCANLASER AS • Finstadhagen Næringspark, 1930 Aurskog • Tel. 63 85 40 80, Fax. 63 85 40 81 • www.scanlaser.no

Effektivisering av **TIME**regnskap for mobil arbeidskraft

- Forenklet hverdag med timelister på sms og web
- Full kontroll på tidsbruk pr. mann og maskin
- Daglig oppdatert prosjektoversikt

Ring 99 59 16 50

 minTimeliste.no

grafala.no

Din grossist på Vann og Avløp

Ahlsell Norge AS har 60 avdelinger rundt i Norge
og er totalleverandør på VA

Vi har stor kompetanse innen spesialavdelinger som Havbruk, VA-prosjekt, Vannkraft, Geopro, Verktøy og Elektro. Avdelingene har lang erfaring med produkter og løsninger innen sitt fagområde.

Ahlsell Norge AS, Pb. 184, 4065 Stavanger
Tlf.: 51 81 85 00. www.ahlsell.no

ahlsell
gjør det enklere å være fagmann

JURIDISK | ENDRINGSORDRESYSTEMET

I NS 8405 KAP IV.

NS 8405 er en standard entreprisekontrakt for utførelsesentreprise. Kontrakten er beregnet på større bygg- og anleggsprosjekter. I den senere tid har kontrakten vært gjenstand for revisjon. Først og fremst er det kap. IV som er endret. Dette kapittel omhandler endringer og svikt ved byggherrens leveranser. Vi vil i to artikler gjøre nærmere rede for endringsordresystemet, samt påpeke de viktigste endringene fra standardens første utgave, med spesiell vekt på varslingsreglene. Dette er artikkel nummer 2.

Spesifisert varsel om vederlagsjustering

Etter at entreprenøren har sendt et nøytralt varsel, må han spesifisere kravet. Slik spesifisering skal sendes når entreprenøren har tilstrekkelig grunnlag for å beregne omfanget av kravet. Det spesifiserte varselet skal da gis "uten ugrunnet opphold". Overholdes ikke denne fristen, kan entreprenøren risikere å tape deler av sitt krav.

Da kan entreprenøren kun kreve slik justering av vederlaget som byggherren "måtte forstå" at forholdet ville medføre, jf. pkt. 25.4. I standardens første utgave måtte dette varselet gis "innen rimelig tid". [Standarden er på dette punkt vesentlig innstrammet sammenlignet med første utgave].

Byggherren må på sin side sende svar på et spesifisert og begrunnet krav "uten ugrunnet opphold". Gjør han ikke det, mister han retten til å gjøre innsigelser mot kravet gjeldende.

Når det gjelder krav om vederlagsjustering som følge av endringer, skal entreprenøren sende varsel dersom endringen medfører at foreliggende enhetspriser må justeres, eventuelt om arbeidene skal utføres etter regningsprinsippet, jf. pkt. 25.7.3 og 25.8.1. Medfører endringen økte kapitalkostnader eller plunder og heft, må entreprenøren slik vi har redegjort for i artikkel nummer 1, fremsette et særskilt varsel etter pkt. 25.3, 2 ledd.

Varsel om fristforlengelse

Når det gjelder krav om fristforlengelse, skal den part som vil kreve slik justering, varsle "uten ugrunnet opphold", jf. pkt. 24.4. Bestemmelsen angir ikke varslingsfristens utgangspunkt, noe som skaper uklarhet. Ofte vil domstolene i sin tolkning legge vekt på at kontraktens bestemmelser harmoniseres. Et eksempel på det er Høyesteretts avgjørelse i sak HR-2008-00375A. (Denne saken gjaldt NS 3431). Det er få grunner til at varslingsfristens utgangspunkt skal være annerledes for fristforlengelse, sammenlignet med krav om vederlagsjustering. Det er imidlertid ikke gitt at det vil bli resultatet. Ordlyden er forskjellig. Videre er tap av et krav på grunn av manglende varsel, en inngripende reaksjon. Det tilsier varsomhet med å tolke bestemmelsen for strengt. På denne bakgrunn er det usikkert om varslingsfristens utgangspunkt er fra det tidspunkt entreprenøren "var klar over" eller "burde ha vært klar over" forholdene. [Standarden burde på dette punkt ha vært klarere].

Entreprenøren skal etter pkt. 24.6 spesifisere og begrunne sitt krav på fristforlengelse. Slikt varsel skal fremsettes "uten ugrunnet opphold" etter at grunnlaget for å beregne omfanget av kravet forelå. Overholder ikke parten denne fristen, har han bare krav på slik fristforlengelse som den andre part "måtte forstå" at forholdet ville medføre. Dette er også en tilstramning, sammenlignet med standardens første utgave, hvor kravet var "innen rimelig tid".

Den konkrete vederlagsjustering

Systemet i kontrakten er at vederlagsjusteringen skal skje ved å bruke kontraktens enhetspriser, der slike foreligger, jf. pkt. 25.7.1. Dersom grunnlaget for vederlagsjusteringen gjelder ytelser som i det vesentlige er likeartet med ytelser som det er fastsatt enhetspriser for, skal vederlagsjusteringen skje ved at

NY BYGGHERREFORSKRIFT

– I KRAFT FRA 1. JANUAR 2010

Arbeids- og inkluderingsdepartementet fastsatte 03.08.2009 ny, revidert byggherreforskrift. Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

Formålet med revisjonen har vært å oppnå en mer effektiv forskrift som på en bedre måte kan bidra til økt seriositet i bygge- og anleggssektoren. Arbeidet med revisjonen har vært ledet av Arbeidstilsynet, og har foregått i tett samarbeid med arbeidslivets parter, bransjeorganisasjonene og andre sentrale aktører.

Den reviderte forskriften tar særlig sikte på å tydeliggjøre byggherrens ansvarsområde når det gjelder HMS. I tillegg er forskriften omstrukturert, slik at kapitlene nå er inndelt etter aktører i byggeprosessen og ikke som tidligere etter de ulike fasene i prosjektet.

Det er også utarbeidet en omfattende veiledning til forskriften.

MEF vil informere nærmere om forskriften i tiden som kommer.

Advokat

| THOMAS KOLLERØD

enhetsprisene justeres for avviket. Det samme gjelder dersom forutsetningene for å bruke enhetsprisene "forykkes" jf. pkt. 25.7.2. Det er viktig at den part som vil gjøre krav på justering av enhetsprisene, varsler den annen part "uten ugrunnet opphold", jf. pkt. 25.7.3. Dersom en part unnlater å fremsette et slikt varsel, har han bare krav på slik justering som den andre parten "måtte forstå" at forholdet ville føre til. Den part som mottar et krav om vederlagsjustering, må svare "uten ugrunnet opphold". Gjør han ikke det, mister han retten til å gjøre innsigelser gjeldende mot kravet.

NS 8405 pkt. 8(3)

NS 8405 pkt. 8, 3 ledd er en meget viktig bestemmelse. Dersom en part vil gjøre gjeldende at den andre parten har mistet sitt krav eller retten til å gjøre innsigelser gjeldende mot et krav fordi det er varslet for sent, må dette gjøres gjeldende skriftlig. Slikt varsel må gis "uten ugrunnet opphold" etter at parten har mottatt kravet eller innsigelsen mot kravet. I motsatt fall taper han retten til å påberope at kravet eller innsigelsen er fremsatt for sent.

Advokat

| ANDREAS ROSTVEIT
Torkildsen, Tennø
& co Advokatfirma AS

Er du medlem og har spørsmål til eller trenger råd fra MEFs juridiske avdeling? Ta kontakt på telefon 22 40 29 00 eller e-post AvdJuridisk@mef.no MEFs juridiske avdeling består av ansvarlig advokat Erling M. Erstad, advokat Thomas Kollerød og advokatfullmektig Tone C. Gulliksen.

Norgeodesi AS

KOMPETANSE- OG UTSTYRSLEVERANDØREN

- som er med hele veien!

GL 522

2-fallslaser med Grade Match som automatisk finner det aktuelle fallet mellom to punkter. Leveres med fjernkontroll, lasermottaker med høydeangivelse i millimeter og oppladbare batterier.

23.500,-

LR20

Maskinmottaker med separat magnetfeste og tilt indikator

13.900,-

PAKKEPRIS! GL522 + LR20 **29.900,-**

Nye UTS med 6Hz åpning for maskinstyring

Trimble UTS kan nå som den tidligere ATS brukes mot alle 3D maskinkontrollsystemer uansett merke.

NYHET!

Trimble GPS/GNSS base eller rover

BENYTT SJANSEN NÅ!

Test en Trimble GNSS base og/eller roverløsning tilpasset ditt anlegg eller behov.

Alle priser er eks. mva.

Norgeodesi AS

Hovedkontor:

Ringeriksveien 155 - 157
Postboks 91,
1313 Vøyenenga
Tlf. 67 15 37 80
Faks 67 15 37 99

Avd.: Bergen

Liamyrene 20, 5132 Nyborg
Tlf. 55 53 87 40
Faks 55 53 87 41

Avd.: Trondheim

Terminalen 10, 7080 Heimdal
Tlf. 72 59 92 80
Faks 72 59 92 85

www.norgeodesi.no

Markert nedgang i fastlandsøkonomien

Foreløpige sesongjusterte tall viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge falt klart for andre kvartal på rad. Fallet i 1. kvartal 2009 var på 1,0 prosent, mens nedgangen i 4. kvartal 2008 var 0,8 prosent.

Aktiviteten gikk ned i store deler av industrien i 1. kvartal, og metallindustri og trelast- og trevareindustri bidro særlig sterkt til nedgangen. Den svake utviklingen i disse næringene kan blant annet relateres til redusert eksport og lavere aktivitet innenfor bygge- og anleggsvirksomhet.

Også nedgang i samlet BNP

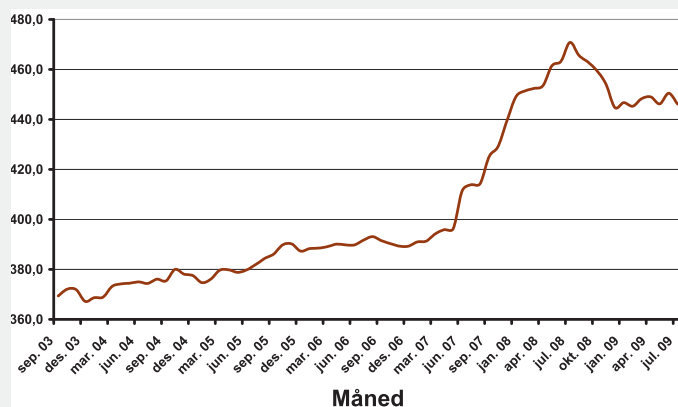
Mens det var nedgang i de fleste næringene på fastlandet, gikk det sam-

lede bruttoproduktet for oljevirksomhet og utenriks sjøfart opp. Dette skyldes høy aktivitet i letevirksomhet tilknyttet olje- og gassutvinning.

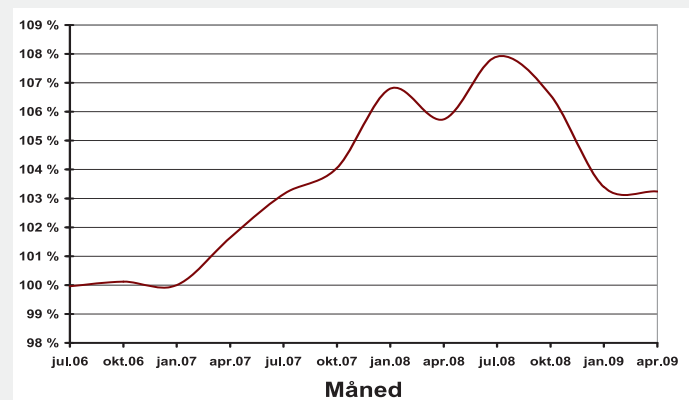
Anleggsmaskinindeksen

Det har vært bare små endringer i løpet av sommeren. Indeksen omfatter kostnader vedrørende avskrivning, renter, reparasjon, vedlikehold og drift inklusive førerlønn. **Kilde: SSB**

Anleggsmaskinindeksen

Skogsmaskinindeksen

-uten prestasjonsangst!

Arden Sorteringsgrabber

Ny serie -fortsatt kvalitetsvinner

- Gjennomført Hardox, Weldox og Hightuff stålkaliteter
- All opplagring har herdede bolter og herdede stålfinger
- Stor svingkrans med innvendig fortanning
- Danner V-fasong lukket

Maskin og Konsult AS
Ustyrspesialisten for anleggsmaskiner

Industriveien 6, 2020 Skedsmokorset - Tlf. 64 83 65 30
 www.demolering.no - E-post: firmapost@rototilt.no - post@demolering.no

MEF BETALER SKOLEGRAVEMASKIN

Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) avdeling Østfold er så ivrig på å sikre anleggsbransjen flinke maskinførere at forbundet har finansiert anskaffelsen av en helt ny 15-tonns gravemaskin til Kalnes videregående skole i Sarpsborg.

Kalnes vgs har ikke status som landslinjeskole, og derfor heller ikke en politisk vedtatt fylkeskommunal budsjettpost til dekning av slike anskaffelser. Skolen har likevel satset på egen anleggslinje, men Østfold fylkeskommune hadde altså ikke penger til å betale for innkjøp av en større gravemaskin til undervisningen. Dermed kom MEF på banen.

- MEF Østfold har utdanning og rekruttering til anleggsbransjen oppe som tema så å si på hvert eneste styremøte. Formålet er å realisere mulige forslag som kan gjøre enda flere ungdommer til skikkelige maskinførere. I dette tilfellet besluttet vi å ta på oss finansieringsbyrden for en ny maskin til Kalnes vgs i tre år framover, sier MEF-distriktsjef Jon Stenrud. For kort tid siden signerte Stenrud og Kalnes-rector Torstein Maugestuen kontrakten for levering og MEF-finansiering av en splitter ny 15-tonns beltegraver fra Rosendal Maskin AS. Overleveringen skjer lørdag 5. september på anleggstreffet i Halden som MEF arrangerer denne helgen.

Tekst

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Foto

| JON STENRUD

ØNSKEKVIST PÅ BOKS

Distriktsansvarlig Thor Arild Haga i Rosendal Maskin viser Torstein Maugestuen hvordan en moderne 15-tonns beltegraver virker.

Holte Electronics AS er klar med CableBuster, en egenutviklet kabelsøker til bruk blant gravemaskinførere og alle andre som har behov for å søke opp skjulte kabler.

Den lille boksen som også har fått oppnavnet "ønskekvist på boks", har verken display eller annen automatikk som kan gå i stykker. Boksen i lommeformat lokaliserer kabler ved at den genererer oppfanget kabelstøy moderert med en tonefrekvens uten at det er behov for å tilføre eksterne søkesignaler. Den oppfangede støyen øker med den avgitte signalstyrken fra den respektive kabelen gjennom øretelefoner, som igjen gjør det enkelt å høre maksima og minima.

- CableBuster detekterer magnetfeltet som sirkulerer rundt den aktuelle kabelen. Man finner raskt og enkelt kabelens korrekte posisjon og retning. Dybden bestemmes via krysspeiling, sier Stian Holte som står bak oppfinnelsen han nå har søkt patent på.

- De aller fleste kabler og i mange tilfeller også metallrør, skal kunne la seg påvise passivt med kabelsøkeren. Høyspentkabler og telekabler med bredbåndssignaler støyer for eksempel kraftig, og vil høres på lang avstand med CableBuster, sier Stian Holte, som i høst vil prøve å oppsøke lokale og regionale møtestedder for anleggsbransjen med oppfinnelsen sin.

CableBuster er testet ut over lang tid og lokaliserer raskt kabler av alle slag, ifølge tilbakemeldinger.

HEL

Debutant Torkild Krog viste sin aller første helhydrauliske boreapplikasjonen for gravemaskinmontering på årets Vei og Anlegg.

HYDRAULISK

FRA HUNNDALEN

Borebomprodusent Krog Maskin i Hunndalen ved Gjøvik har byttet ut pneumatikk med hydraulikk på den helt nye boreapplikasjonen konstruert for bruk på gravemaskiner.

Første gangen daglig leder Torkild Krog kunne vise fram en egenkonstruert boreutstyr var på Vei og Anlegg i 1987, den gang en traktormontert kranrigg. Basis var en standard gripelaster påmontert bormater, luftborhammer og trepunktsmontert kompressor.

- Alt var med om bord, og man fikk en svært mobil borerigg med stor rekkevidde. Jeg så maskinentreprenører som hadde bygd

diverse varianter til eget bruk, og tenkte at dette kunne bli et kommersielt produkt. Traktorer var også den gangen mye brukt i anleggsvirksomhet, sier Torkild Krog til Anleggsmaskinen.

- Jeg drev litt som entreprenør da jeg så behovet og startet opp med dette i 1986. Tilholdsstedet var Marker i Østfold, sier han.

Kranriggen ble en suksess, og er opp gjennom årene levert i et betydelig antall over hele landet. Borapplikasjoner for gravemaskiner kom også i produksjon. Drevet av et godt marked er produktspekteret gradvis bygget opp og utvidet til kjøp og salg av det meste innen boreutstyr, fra de minste håndholdte borhammerne til komplette rigger for boring på både pall og i tunnel.

Vei og Anlegg-debut

Men helt i oppstarten var det

altså snakk om en billig og enkel løsning, basert på kranmontering på trepunktsfestet på traktorene.

- Luftbehovet ble dekket inn via kompressor drevet av samme vertsmaskin, avslutter Torkild Krog sin korte, historiske oppsummering da han viser fram sin aller første hydraulisk drevne borapplikasjon for gravemaskin.

- Vi valgte på nytt Vei og Anlegg som debutarena. Samme maskinmesse representerte jo hoveddebuten for prototypen av den luftdrevne kranriggen for 22 år siden også. Det spesielle eksemplaret er forresten fortsatt i full drift. Denne nye hydrauliske varianten har som alle andre boreapplikasjoner behov for trykkluft til spyling av borehullene, men ellers hentes all hydraulisk energi fra

Tospann Torkild Krog og Tore Lindgaard ved en ferdig lakker borebom før montering av de hydrauliske komponentene.

Brukt Torkild Krog har mange brukte og fullt overhalte borevogner på gress.

På luft Helt nytt overskuddsmateriell fra Forsvaret klart for salg hos Krog Maskin.

vertsmaskinen, som nå vil være basert på gravmaskiner, sier Torkild Krog.

Underleverandører

Maskinverkstedet, som etter hvert ble flyttet til Hunndalen i Oppland kommune, har tatt fram tre grunnmodeller i det hydrauliske sortimentet, tilpasset bruk på gravmaskiner fra fem til 15 tonn. På Vei og Anlegg var en Volvo ECR 88 valgt som bæremaskin.

- En aldeles utmerket kombinasjon. Vi leverer bommene våre så kundetilpasset som det er mulig å få til. Selve materbjelken og andre tilhørende detaljløsninger er konstruert av oss, mens vi bruker anerkjente leverandører av borhammer, slanger, ventiler og andre komponenter, mye etter hva hver enkelt bruker selv ønsker, sier Krog og nevner eksempler på kjente merkenavn som Tamrock, Atlas Copco, Boart og Doofor.

- Også de nye høyfrekvente borhammerne kan leveres. Det er gunstig da man oppnår stor effekt med mindre oljemengde. Det kan nemlig være et problem at de mindre maskinene leverer litt knapt med olje.

Enkelt og robust

Men hvordan kan det ha seg at det finnes etterspørsel etter hjemmesnekret boreutstyr midt oppi det store utbudet av profesjonelle borerigger fra flere tunge leverandører?

- Det tror jeg er fordi mange ikke har behov for den store kapasiteten til store og dyre pallrigger. De har gravmaskiner, og vil gjerne bruke dem til boring også. Alle tekniske finesser er heller ikke nødvendig. Vi mener å ha konstruert et passe avansert utstyr til gunstig pris. Slik vi har bygget opp bedriften vår, leverer vi ren skreddersøm etter behov, også 360 graders bomrotasjon for boring i tunneler. Så vidt vi forstår mange av kundene våre, er teknologien for nye borerigger fra de anerkjente leverandørene nå blitt så avansert at mye oppfattes som både overflødig og

kanskje litt skremmende. Vi merker høyt trykk fra kunder som heller vil ha noe enkelt, robust, lettforståelig og mest mulig brukervennlig, som det samtidig er mulig å håndtere med enkle midler dersom noe skulle skje. En god boreoperatør som vet hvordan man kan få løs en fastboret krone, trenger ikke kostbar datateknologi for å få det til, for å si det sånn. Det er i første rekke i dette markedet vi opererer med boreutstyret vårt, sier Torkild Krog.

Fleire ben

Også Krog Maskin har merket virkningene av finanskrisen. Salget falt merkbart i fjor høst, men trykket er nå tilbake for fullt.

- De siste årene har vårt hovedmarked vært reovering og salg av brukte borerigger, spesielt Tamrock Commander. Det har vært særlig gode tider nå etter tusenårsskiftet, og det kunne jo ikke vare evig. Pausen ga oss mulighet til å realisere planer om nytt utstyr som vi har utsatt lenge, sier Torkild Krog, og minner om at oppstartet i 1986 var mye tøffere.

- Da gikk vi rett inn i en markedssmell som varte til langt inn i 1990-årene. Erfaringene fra de årene har gjort at vi nå sikrer oss med flere ben å stå på, som for eksempel kjøp og salg av overskuddsmateriell fra Forsvaret. Her finnes mange godbiter som er helt ubrukt, tross sine mange år i Forsvarets forvaring.

Torkild Krog benyttet anledningen til å flytte virksomheten til Hunndalen i 1995. Tre mann har altså helt siden da hatt fullt opp å gjøre, og utvidelser av lokalene er på trappene.

- Her har vi et velutstyrt verksted og lager, med restaurering av borerigger og ombygging etter spesialbestilling for dem som ønsker det. Ingen oppgave er umulig for oss, bare det handler om fjellboring, sier Torkild Krog.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

VIBROPLATE MED
HYDRAULISK HK-FESTE:

Utstyr
for
anleggs-
maskiner

ASFALTSKJÆRERE

LØFTEMAGNETER:

PALLEGAFFEL:

OILQUICK HK-FESTE:

STANLEY VERKTØYPROGRAM:

TA KONTAKT FOR TILBUD / INFORMASJON

sjekk vår hjemmeside: www.ots.no

O T S Trading

Overseas Trading & Service Co. A/S

Postboks 267, 1326 Lysaker

Tlf. 67 12 24 60, mob. 95 06 01 66, fax 67 58 07 16

Avd.kontor Larvik: A. Bratlie tlf.: 920 58 816

e-mail: mail@ots.no - www.ots.no

Maskin-
entreprenørenes
Forbund

Velkommen til Loendagene 2009

25. - 27. september
Vestlandets største fagsamling
for anleggsbransjen

- ▶ Stor ute/inneutstilling med stort prøveområde
- ▶ Stor spa-avdeling med vannrutsjebaner ute/inne
- ▶ Maskinførerkonkurranse for de yngste

Lørdag

- ▶ Kl 11.00: Populærforedrag
"Kreativ energi" v/Lasse Gustavson, den svenske
brannmannen som ikke ville dø
- ▶ Kl. 15.00: "Livet som operagründer" v/operasjef
Kari Pavelich i Opera Nordfjord. Sanginnslag
- ▶ Stordans med dansebandet Britannia fra Molde
- ▶ Vinn sydenturer
- ▶ Alle hoteller er reservert MEF. Reserver allerede
nå denne helgen enten du er leverandør eller
medlem i MEF region Vest og Midt

Roald Johannesen, Bergen: 913 80 704 / 55 53 55 40
Øyvind Bergset, Trondheim: 908 29 990 / 73 95 69 40

MED OMTANKE FOR ALLE

God dag, vi har avtale med Per Erik Brynildsen nå klokka ti.
 - God dag, ja. Han er ikke inne akkurat nå, men er på vei.
 - Kan du varsle når han er kommet?
 - Det er ikke nødvendig. Du hører selv når han kommer!
 Vi befinner oss i resepsjonen hos Asfalt Remix AS i Våler i Østfold. Det er Ranveig som bidrar med opplysningene, svigerinne til daglig leder Per Erik Brynildsen som vi et kvarter senere fortsatt ikke har sett eller hørt noe

til. Det er kanskje ikke så rart. Mannen har ord på seg for å befinne seg stort sett overalt samtidig, men like fullt klarer han å holde alle avtaler stort sett til avtalt tid og få gjort unna alt han lover bort eller påtar seg å utføre. Hvordan er det mulig?

Det skramler med ett i en dør, og hovedpersonen i denne augustutgaven av Profilen feier gjennom rommet og forsvinner inn i et annet, ivrig engasjert i en samtale via mobiltelefonen.

- Nå er han kommet, men det hørte du vel, varsler sånn for sikkerhets skyld Ranveig ute fra resepsjonen sin.

Per Erik Brynildsen er ifølge sikre tips viden kjent av de fleste i hele Østfold fylke.

- I alle fall alle mellom Skiptvet og Moss, presiserer Brynildsen selv og avgrenser dermed det geografiske kjentmannsområdet betraktelig. Mest i beskjedenhet. For kjendisstatusen ifølge mange andre har befestet seg aller mest på grunn av hans enorme engasjement for andres ve og vel.

I Våler-regionen omtales han ofte som en slags lokal moder Theresa også, noe vi skal komme tilbake til.

- Måten jeg styrer bedriften på har sikkert gjort meg litt kjent her omkring, og trolig også all virksomheten vi driver hjemme fra gården vår like i nærheten. Men familienavnet som helhet er nok mest kjent på grunn av all rallykjøringen i tiår etter tiår. Sønnen min Eyvind skal kjøre seks VM-runder i rally denne sesongen, den neste i Australia i september. Jeg har en mer passiv rolle på rallyfronten nå, men herjet jo en del helt i toppen for noen år siden, sier Brynildsen som selv har grafset grovt til

Navn | Per Erik Brynildsen
Alder | 50
Bosted | Våler i Østfold
Stilling | Daglig leder
Aktuell | Full fres dagen lang

seg fra rallysportens premielister etter løpsdebuten på 1970-tallet.

Det er godt mulig at Brynildsen har trappet ned litt nå. Men han kunne i alle fall ikke dy seg da en VM-runde i rally for første gang ble lagt til Norge i 2007. Da fyrte både far Per Erik og sønn Eyvind opp hver sin Mitsubishi EVO 9 og endte på henholdsvis 43. og 13. plass totalt, Eyvind endte samtidig på 2. plass i gruppe N. Sønnen har senere fortsatt rallykarrieren med gode resultater, mens Per Erik nå bare er med på enkelte runder som rådgiver.

- Eyvind satset for eksempel hardt på Rally Sardinia i vår. Vi dro nedover med en stor delegasjon her fra bedriften for å bakke ham opp. Alt fungerte perfekt unntatt motoren som etappevis kuttet gang på gang da den ble varm. Det hele endte på en god femteplass og fire nye VM-poeng, sier Per Erik Brynildsen med et utall av egne titler og pokaler fra over 30 år i toppen av norsk rallysport konservert i egne glassmontere på sjefskontoret hos Asfalt Remix.

Asfalt Remix, ja, det var jo noe av temaet som skulle belyses gjennom en prat med Per Erik Brynildsen. Bedriften er i løpet av 14 år blitt landets største innen asfaltfresing med en omsetning i 2008 på 52 millioner kroner. Også i 2009 – året da finanskrisen slo til – regner han med å nå gode resultater.

- Men dette året kan totalt sett bli litt tøffere for oss også.

Før fresekarrieren solgte Brynildsen Caterpillar anleggsmaskiner for Pay & Brinck, som importøren het den gangen.

- Jeg leverte en gang åtte gravemaskiner på en gang, og var veldig glad i den jobben. Jeg er født superoptimist og er selvlært på alle områder. Jeg begynte jo med to tomme hender med asfaltfresingen i 1995 også, kjøpte en asfaltfres til 1,2 millioner kroner og startet jobben med å skaffe oppdrag. Vi ble etter hvert to mann, klarte å kare til oss to kunder det første året og nådde 3,2 millioner kroner i omsetning, husker Brynildsen fra den spede begynnelsen som selvstendig næringsdrivende.

- Vi bodde en stund i redskapskassa bak på lastebilen, og kokte lapskaus på den varme turboen på asfaltfresen. Ikke akkurat den mest komfortable tilværelsen. Jeg har mange minner fra den tida som i dag kan oppleves som utrolige. Det hele var i grunnen mye snakk om flaks, men det handlet om dyktighet også.

Brynildsen sysselsetter i dag 25-30 personer og råder over en maskinpark på 12 fresemaskiner i forskjellige størrelser, 11 lastebiler og et mindre utvalg av andre anleggsmaskiner og tilbehør som trengs i den daglige driften.

- Det går i Wirtgen og Scania?

- Ja, vi holder oss til disse to. Vi har prøvd flere av konkurrentene, men for oss er det ingen tvil om valg av merke. På lastebilsiden har vi to avvik i form av en MAN, men den har firehjulstrekk og brukes bare til brøyting – og en Mercedes, gliser Brynildsen.

Per Erik Brynildsen lar seg ikke vippe av pinnen av vårens og sommerens mange dystre artikler og innslag i forskjellige medier som følge av finanskrisen.

- Avisene er fulle av negative nyheter for tida, men innholdet i spaltene har så smått begynt å lysne opp litt. Det er om å gjøre ikke å la seg påvirke for mye, men stå på og jobbe for det man tror på. Asfalt Remix er den evige underentreprenør, og utfører jevnlig oppdrag for rundt 300 entreprenører her til lands. Vi snakker mest om fresing av veier, men også mye om parkeringsplasser og flystriper, og dessuten om en hel drøss andre områder som drar nytte av å bli frest opp av maskinene våre, sier Per Erik Brynildsen.

Han legger heller ikke skjul på at virksomheten kaster godt av seg. 90 prosent av alt som freses kjøres bort, renses og soldes og går så ut igjen i form av gjenbruk til nytt dekke på ymse veier og plasser.

- Selvsagt tjener vi penger. Og alle som jobber i bedriften er lokalt forankret i Våler-området, og kjenner hverandre godt. Selv bruker jeg

ikke penger av overskuddet på egen luksus og overflod, men investerer dem heller i tiltak som kan komme også andre til gode. Det inkluderer selvsagt de ansatte.

Brynildsen nevner scooterturer til Svalbard og shoppingreiser til London. Og lokale temafester i tilknytning til bedriften. Den nevnte firmaturen til Rally-VM på Sardinia inngår i denne porteføljen.

- Det er de ansatte som skaper resultatene. De fortjener litt moro for pengene de også, svarte Per Erik Brynildsen i sin tid journalisten i Moss Avis som lurte på hvordan han forvaltet overskuddet i Asphalt Remix.

Asfaltfresing og rallykjøring er bare to av hovedingrediensene i Per Erik Brynildsens hverdag. Den tredje ingrediensen er et stort knippe verdier som omfatter hjelpsomhet, omtanke og omsorg både lokalt, regionalt og i utlandet. Lag og foreninger i Våler er blant de mange som nyter godt av Per Erik Brynildsens gode hjerte og åpne lommebok så å si året rundt.

- Det er moro å gi litt til dem som holder til et stykke unna også. Jeg sponser for eksempel Norea Radio i Kenya gjennom Norad også, og skulle gjerne vært i Kenya akkurat nå. Det hender jeg tar turen ned og sjekker at virksomheten går greit.

Etter at han kjøpte gården Søndre Haugen i 1988, har 50-åringen etablert den som et hovedkvarter for en rekke tilbud til ungdom i kraft av for eksempel skoleelever, speidergrupper eller medlemmer av sports- og idrettslag.

- Det er helt avgjørende at ungdommen får et forhold til virkelighetens verden. I dag består hverdagen av farlig mye digital informasjons- og datateknologi som frister til en passiv og stillesittende tilværelse. Jeg vil gi dem praktiske alternativer slik at de lettere kan finne sin egen identitet i forhold til hva fremtiden kan bringe, ut fra tilbud om aktiviteter som engasjerer og krever noe av iboende fysiske egenskaper. En kommende lærer må bli seg bevisst sine eventuelle talenter for yrket, akkurat som en kommende maler må bli sitt talent for det å male, bevisst. Det er noe av

dette som ligger til grunn for min innsats overfor ungdommen. Og akkurat denne biten driver jeg med av ren idealisme.

Søndre Haugen gård er derfor blitt til den reneste fritidsklubben med mange utfordringer og aktivitetstilbud for dem som kommer på besøk. Det kan være hele skoleklasser, speidertropper, fotballag eller en annen stor medlemsgruppe i et lag eller en forening, både på dag- og kveldstid. Inspirasjonskildene og tilbudene ligger tett i tett for dem som kommer på besøk. Også dyrene får sin daglige omgang omsorg når Brynildsen dukker opp, for eksempel hunden Sofi av den sjeldne rasen Bison Havanas.

- Det hele begynte faktisk med at jeg brøytet en egen rallyløype vinterstid til de to sønnene mine da de var guttunger. Jeg fulgte nøye med på framgangen de oppnådde på grunn av mulighetene de fikk, og syntes det var verdt det selv om bare en av dem valgte å satse seriøst på rally. Akkurat i dag har vi besøk av en byggeteknisk skoleklasse fra Tomb videregående skole. Elevene har blant annet deltatt i et praktisk og stort skoleprosjekt med bygging av to hytter. Premien er en hel dag på gården med flere utfordrende aktivitetstilbud og masser av god mat, sammen med evaluering og kunnskapsformidling av erfaringer om det som er gjort av skolearbeid.

Brynildsen er fullstendig klar over faren for å havne i en dobbelttrole, på den ene siden som profesjonell tjenesteyter innen asfaltfresing mot betaling, og samtidig en godhjertet giver av ytelser overfor aktører som senere kan komme i et kundeforhold.

- Her skiller jeg skarpt mellom forretningsvirksomhet, frivillig innsats og gratis tjenester. Alle asfaltfresekunder og rallysponsorer vi har skaffet oss opp gjennom årene har vi et åpent og strengt forretningsmessig forhold til. Alt det andre er et eneste stort pengesluk, understreker Per Erik Brynildsen.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

FJERNER FLAS FOR GODT

Hele 15 interessenter stilte på befaringen for omleggingen av riksvei 360 ved Hjuksevelta mellom Notodden og Gvarv i Telemark fjor høst. Ledelsen i Tveito Maskin AS forsto raskt at dette var en spesielt ettertraktet jobb, og satte alt de hadde av ressurser inn på å få oppdraget.

Planen lyktes, og følgelig måtte store riksentreprenører som AF, Skanska og Mesta se seg slått av middels store Tveito Maskin fra telemarksbyg-

da Lunde da anbudskonkurransen med ti deltakere var opp- og avgjort.

Prosjektleder Hallgeir Lie registrerer med glede at det ikke lenger er en livsnødvendighet å være rangert blant de store

riksentreprenørene for å sikre seg kompliserte og omfattende anleggsoppdrag. Han tror også medlemskap i Maskinentreprenerens Forbund (MEF) gjenspeiler både nødvendig faglig kompetanse og profesjonalitet som kreves

i dagens anleggsmarked. Og at samtlige ansatte bor maksimalt en times reise fra anleggsplassen, er en stor tilleggsfordel, mener han.

- Jo, dette var et oppdrag vi satte det meste inn på å sikre oss. Det har som vi trodde på

KEHALSEN

forhånd vært usedvanlig stille i anleggsmarkedet denne vinteren, så oppdraget var veldig viktig for oss. Vi endte på andre plass rent prismessig, men rykket opp til topplassen da alle oppdragskriteriene var gått gjennom av anbudsnemnda. Masse lokalkunnskap, mangeårig MEF-medlemskap og full godkjenning innen de enkelte tiltaksklassene kan være gull verdt når lokalt forankrede maskinentreprenører skal ta opp kampen mot de aller største, oppsummerer Hallgeir Lie.

Bedrede rammevilkår

Man må altså nødvendigvis ikke være størst på antall ansatte og antatt best på maskinkapasitet for å sikre seg store, kompliserte og kompetansekrevede oppdrag som penser innom flere fagområder, noe også anleggsleder Erlend Solheim underbygger:

- Ved dette anlegget er det snakk om så vel forskaling, jernbinding og store betongarbeider til den nye brua, som veibygging, masseutskifting, støyavskjerming

og vann- og avløpsoppgradering sammen med en rekke andre enkeltoppgaver. Vi har fått totalentreprisen, og sikret separate kontrakter med andre dyktige underleverandører, sier Solheim.

Inntrykket er at veivesenet som nasjonalt dekkende byggherre nyter mer og mer tillit i forhold til kontraktspartnere med MEF-tilhørighet. Det er ikke lenger gitt at store og komplekse oppdrag uten videre går til de tradisjonelle riksintreprenørene.

- Rammene sentralt er bedret

for å slippe til andre enn bare de store når det kjempes om større anbudskontrakter. Konkurransen som er dukket opp i kjølvannet av disse endringene synes sunn for alle parter. Og veivesenet opptrer hele tiden veldig profesjonelt overfor oss, sier Hallgeir Lie, som nå registrerer at det er lagt ut veldig mange oppdrag å regne på i tida som kommer i Tveito Maskins dekningsområde.

Lokalt press

Litt over et halvt år er gått siden

Leder an Hallgeir Lie (t. h.) og Erlend Solheim styrer arbeidet med det største veianlegget i Telemark dette året.

Fakta

- **Tveito Maskin AS**
- **3832 Lunde**
- **Grunnlagt 1952 av Steinar Tveito**
- **Ca. 35 ansatte**
- **Omsetning 2008: ca. 65 mill. kroner.**
- **Riksvei 360 Hjuksevelta**
- **Byggetid nov 2008-mai 2010**
- **Omlagging av 1.100 meter riksvei.**
- **Andre sikkerhets- og framkommelighetsfremmende tiltak.**
- **Bygging av Hjukse-elva bru og Kobberdalen kulvert, begge i plasstøpt betong.**
- **Kostnadsramme: Ca 30 millioner kroner.**

Lie og Solheim gikk løs på det som i år er Telemark fylkes aller største veiprojekt: Bygging av ny Hjukse bru sammen med omlegging av vel 1.100 meter riksvei 360 for å fjerne korken i en av Telemarks absolutt mest kronglete flaskehalsar.

- I tillegg kommer om lag like mange meter tilførselsveier, gang- og sykkelveier, bussholdeplasser og andre veitilknyttede tiltak, sier Hallgeir Lie. Den drøye kilometeren av riksveien forbi Hjuksevelta har i snart 100 år hatt en kurvatur som kunne gjort en kringlebaker misunnelig, og med den vakre, men gamle steinhvelvingsbrua Hjukse bru som bærende element. Både lokalt og regionalt har så å si alle ropt på utbedringer av flaskehalsen i godt over 20 år.

- Denne opprinnelig akro-

batiske veistumpen er en del av hovedfedselsåren fra store deler av Telemark ned mot Grenlandsområdet. Mye tungtrafikk og annen næringsferdsel skjer forbi her, med mange farefulle episoder og andre problemer nesten daglig, sier Erlend Solheim.

Forskuttering

Til slutt ga myndighetene etter for trykket. Statens vegvesen har hatt det nødvendige prosjektmaterialet liggende klart i årevis, men uten at noen har bevilget pengene som trengtes. Før i fjor. Da bestemte Telemark fylkeskommune seg for å forskuttere de 30 millionene for at veiomleggingen endelig kunne komme i gang.

- Riksvei 360 er ikke en gang en del av stamveinet i Norge. Så utbedringsbehovet har nok

Erstatning Helt nye Hjukse-elva bru med spennmålene 16-24-16 meter skal støpes rett etter ferien.

vært stort. Fylkeskommunen og veivesenet ordner vel opp seg imellom senere, sier Hallgeir Lie.

Det meste av grunnarbeidet for selve veiomleggingen har Lie og Solheim for lengst ordnet med egne folk og maskiner. Full maskininnsats ble kjørt fra starten av, i og med uventet og uforutsett omdisponering og utskifting av mellom 50.000 og 70.000 kubikkmeter løsmasser på anleggsområdet.

- Det viste seg at disse massene var for dårlige for bruk til selve veien, som er anlagt med høye skjæringer sør for den nye brua. Vi har kjørt inn tilsvarende mengde kvalitetsmasser fra et nyåpnet brudd øst for Notodden. Så mye som mulig av de dårlige massene har vi likevel brukt til tildekking og pynt av steder det

ikke er særskilte krav til massekvalitet, sier Lie.

Dessuten fikk Tveito Maskin en god del ekstra å gjøre med nødvendig flytting og tilpasning av vann- og avløpssystemet i området der veien nå legges om.

- Den biten var ikke tatt i i de opprinnelige anbudsdokumentene, men km som et tillegg, sier Erlend Solheim. Som anleggsleder valgte han å leie inn gravemaskiner og dumpere fra Norsk Vegverk AS, samt Ålykkja Maskin AS til å utføre det meste av masseutskiftingene.

Bevarer veimiljøet

Innsatsen med egne maskiner ble raskt trappet ned til mindre etterarbeider og planering av selve veilegget før asfaltering, etter hvert som den nye veiparsellen

sto ferdig fra grunnen av. Samlet behov for asfalt er kalkulert til hele 3,5 tusen tonn, som skal legges av NCC:

- En doser, en veihovel, en vals og en hjullaster er vel omtrent det vi har av eget materiell her nå for asfalteringen kan starte, sier Hallgeir Lie, som er mest spent på forskalingsarbeidet for all betongen til den nye brua.

- Alt er i rute før betongarbeidene ved den nye Hjukseelva bru etter planen starter like etter ferien. Vi har leid inn folk fra Eik Bygg AS til forskaling, jernbinding og utstøping av betongen. Vi snakker om rundt 200 tonn jern og ca. 900 kubikkmeter betong som må legges ut i en kontinuerlig støpeprosess for å unngå støpeskjøter i forbindelse med herdingen, sier Hallgeir Lie, og

peker mot den andre brua.

Statens vegvesen er blant statsetatene som jobber tettest med å bevare lokale miljøer når endringer skjer. Så også ved Hjuksevelta, der området rundt den gamle steinvelvingsbrua nå blir ryddet for kratt og kjerr og følgelig blir godt synlig for alle som ferdes i området. For å underbygge stedlige vei- og brubyggingstradisjoner, skal landkarene for den nye betongbrua steinsettes etter noenlunde samme mønster.

- Vi skal etablere steinmurer i tillegg til steinsatte landkar. Når vi er ferdige her, vil ingen kunne komme og påstå at lokal veiidentitet og byggeskikk ikke er fulgt opp, sier Erlend Solheim.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

ABELCO PÅ RET

Da kinesiske Abelco ble lansert som eget maskinmerke i Sverige for rundt fem år siden, og etter hvert også gjort tilgjengelig i det norske markedet, testkjørte jeg en minigraver av dette fabrikatet.

TVEI

Karakterboka

Hytte

Sikt	4,0
Plass	3,5
Ergonomi	3,5
Instrumentering	3,0
Hytteklima	3,5

Hydraulikk

Følsomhet	3,5
Hurtighet	4,0
Styrke	4,0

Motor/drivlinje

Transporthastighet	4,0
--------------------	-----

Service

Daglig ettersyn	4,0
Atkomst ved service	3,5

Totalt	3,7
---------------	------------

Tekniske data

Tjenestevekt:	5.700 kg
Motor:	Cummins B3,3
Effekt:	44,4 kW (60 hk)
Beltehastighet:	Høy 4,6 / lav 3,2 km/t
Gravekraft skuff:	42 kN
Støynivå hytte:	85 dB(A)
Eksternt støynivå:	97 dB(A)
Max. gravedyp:	3,82 m
Max. gravehøyde:	5,61 m
Max. rekkevidde:	6,62 m

Standard utstyr

Klimaanlegg
Elektronisk hovedstrømbryter
Rotorlys
Full arbeidsbeslysning
Ekstrahydraulikk på stikka
Brannslukker

Grunnpris:

Svkr 400.000,- pluss avgift

A Abelco er bare ett av mange kinesi-siskproduserte anleggsmaskin-merker som er introdusert på det nordiske

markedet i løpet av de fem, seks seneste årene. Nysgjerrigheten før denne testen av en ny og en god del større Abelco-graver enn den forrige jeg kjørte, var derfor temmelig pirrende. Hva var skjedd i løpet av disse fem årene?

Plassen og klimaet i hytta er i alle fall blitt betydelig bedre, men førerstolen er fortsatt for dårlig til en full åttetimersdag. Men hydraulikken er følsom og maskinen for øvrig stabil, til og med når rotortilt er montert. Alt i alt synes jeg det virker som om Abelco er på vei i riktig retning.

Hytte

Abelco har fått orden på maskin-designet, og hytta ser mer normal ut nå enn tidligere. En velutformet døråpning gjør det enkelt både å

entre og å komme seg ut av denne 6-tonneren. Sikten er bra i alle retninger, og frontvinduet kan enkelt skyves opp i taket.

Displayet på instrumentbordet må vel kunne betegnes som noe enklere enn det vi er vant med. Men det som trengs er på plass for at føreren skal ha full kontroll på maskinens informasjonstilbud og -behov. Alle brytere og knotter er plassert til høyre for førerstolen, som jeg synes byr på vel mye tresmak i baken etter få timer og derfor burde vært litt mer påkostet.

Hytta har god plass til føttene, og er dessuten veldig lettstelt. Irriterende var det likevel at den venstre joysticken buttet i døra ved fullt utslag. Selv fant jeg ingen justeringsmulighet for å rette opp problemet, men for importøren bør dette være lett match å få orden på. Lydnivået i hytta er som vanlig i denne maskinen litt høyere enn i større maskiner fordi motoren er plassert like bak føreren. Men jeg kan ikke påstå at

lydnivået oppleves som høyere i den maskinen enn i andre i samme størrelse. Jeg savnet imidlertid fotpedaler for mer bekvem belting av maskinen over lengre strekninger. Her finnes kun håndspaker til formålet. Men luftkondisjoneringen fungerte som den skulle uten anmerkninger på blokk.

Hydraulikk

Hydraulikken gir jeg fullt ut godkjent. Etter en stunds kjøring fikser man lange drag uten taksifte for å holde en fast høyde på et par centimeter, og det uten noen som helst problemer. XC60 er vel når sant skal sies ikke den aller beste maskinen jeg har kjørt, men på langt nær den aller verste heller. Det viser i mine øyne at Abelco er på rett vei. Men noe som produsenten må bøte på snarest mulig er all ulyden fra hydraulikken som følger med når det graves. Slikt skal man ikke behøve å oppleve på en moderne gravemaskin.

For øvrig synes jeg maskinen har en følsom, rask og lettkontrol-

lert hydraulikk. En fin egenskap er muligheten til å svinge bommen separat sideveis under jobbing i trange posisjoner som eksempelvis ved husdrenering.

Motor/drivverk

Abelco XC60 er satt opp med en firesylindret Cummins-diesel på 60 hk, og den duger lenge og vel til både graving og belting. Maskinen har to beltefastigheter som begge får klart godkjent av meg, til tross for at de tidligere nevnte pedalerne for fotbetjening mangler. Undervogna er av samme type som alle andre tilsvarende maskiner i markedet. Testmaskinen hadde stålbelter, men den leveres også i en versjon med belter av gummi. Jeg noterte også at maskinen har god stabilitet sammen med en ekstramontert rotortilt.

Akkurat denne rotortilten var spesielt interessant fordi den er Abelcos egenproduserte type. I løpet av timene jeg kjørte maskinen fungerte den upåklagelig. Den har en ren og fin konstruksjon, og er helt uten skadeutsatte hydraulikksylindrer. Robusthet og driftsikkerhet vil imidlertid komme for en dag i bruk over et lengre tidsrom.

Service/daglig vedlikehold

I forhold til behovet for daglig vedlikehold og ettersyn, sitter alle smørepunkter som forventet der de skal. Motoren er skjult bak en relativt stor luke, som gir veldig bra atkomst til både motor og pumper når den åpnes. Men dynamoen sitter veldig trangt plassert bak motoren. Batteriene er å finne lett tilgjengelig bak en mindre luke foran på høyre side av bommen. Mens vi likevel er inne på daglig vedlikehold kan jeg ikke få understreket nok hvor viktig det er at hytta er både lettstelt og enkel å rengjøre, som er tilfellet på denne maskinen.

Testfører

| RONNY LARSSON

Foto

| HARALD JONSSON

BYGGER FELTSY

Midt i Afrika, 2.000 kilometer fra nærmeste havn, har 70 norske soldater fra Ingeniørbataljonen etablert et norsk feltsykehus for FN.

I forrige utgave av Anleggsmaskinen kunne du lese om norske ingeniørsoldaters kamp for å finne vann i et land med noen av de mest ubarmhjertige meteorologiske variabler som

verden har å by på. Og om reisen gjennom ørkenområder i opptil 50 graders varme med anleggsmaskiner medbrakt fra Norge. Men de hadde enda et oppdrag, nemlig feltsykehuset som nå er kom-

met på plass for de omlag 7500 FN-ansatte som tjenestegjør i Tsjad. Ingeniørsoldatene ledes av oberstløytnant Johan Nygaard, sjef for etableringsstyrken fra Ingeniørbataljonen.

– Eksistensen av dette feltsy-

kehuset betyr at de FN-ansatte trygt kan gjøre jobben sin med å beskytte og hjelpe de mange hundre tusen flyktingene og hjelpeorganisasjonene i landet, sier Johan Nygaard.

Rundt 70 ingeniørsoldater

KEHUS I AFRIKA

har de siste månedene vært i full sving med å bygge opp det norske feltsykehuset i byen Abeché i Tsjad, på grensen til den svært urolige Darfur-regionen. Like før ferien ble de avløst av de rundt 150 sanitetssoldatene som

skal drifte feltsykehuset i et år framover.

Store utfordringer

Rent geografisk ligger feltsykehuset omtrent midt i Afrika.

- Uansett i hvilken retning

en kjører, er det mer enn 2.000 kilometer til nærmeste havn. Det byr på store utfordringer, sier Nygaard.

I tillegg har ingeniørene jobbet under et sterkt tidspress: Regntiden kan starte når som

helst, og når regnet først starter, høljer det ned i månedsvis.

- Vi har hevet hele den norske leiren ved hjelp av 425 inntransporterte dumperlass med masse som er knust til forskjellige fraksjoner. Alt for å beskytte

Medbrakt Lakkert i FN-hvitt: Komatsu PC 210-7 beltegraver og Moxy MT31-dumper i full sving på sykehustomta.

Fakta:

- ∞ Et norsk feltsykehus skal fra og med midten av mai ha helseansvaret for 7500 FN-ansatte i FN-operasjonen MINURCAT II i Tsjad.
- ∞ FN-operasjonens oppdrag er å beskytte de over 250 000 flyktningene og 180 000 internt fordrevne i området. I tillegg skal FN sørge for at de humanitære hjelpeorganisasjonene får god nok sikkerhet til å utføre sitt arbeid.
- ∞ Det norske feltsykehuset består av rundt 150 personer. Det norske bidraget vil være i Tsjad i et år.
- ∞ En egen etableringsstyrke på 70 soldater har siden starten på april arbeidet med å bygge opp det norske feltsykehuset.

Blant utstyret:

- ∞ Volvo L50D hjullaster
- ∞ Volvo L120C hjullaster
- ∞ Volvo L150C hjullaster
- ∞ 4x Moxy Mt31 dumpere
- ∞ Komatsu PC 210-7 gravemaskin
- ∞ Caterpillar 307 gravemaskin
- ∞ 2x Manitou MT1440 teleskoptrucker
- ∞ Grove RT760E mobilkran
- ∞ Terex Pegson maxtrak 1000SR knuseverk med sikte.
- ∞ MAN TGA 8x4 betongbil med bånd
- ∞ Fibo Intercon Betongverk med automatisk fiberdoseringsanlegg
 - * Nemek 814 TS brønnborerigg
- ∞ Atlas Copco XRVS 466 kompressor på flak
- ∞ Scania 143 med 3 akslet spesialhenger for Afrika

sykehuset mot oversvømmelse, sier Nygaard.

På grunn av den stramme tidsfristen har ingeniørene vært nødt til å frakte med seg alt utstyret de trenger fra Norge.

– For å bli ferdig før regntiden og for at FN ikke skulle stå uten sykehus, var det viktig at vi kunne gjøre jobben på kortest mulig tid. Da kunne vi ikke basere oss på andre, men måtte ta med alt selv. Og da mener jeg alt; Tunge maskiner, verktøy, rør og elektrisk utstyr, for å nevne noe, sier Nygaard.

Komplisert rørsystem

Byggeprosjektet har vært omfattende.

– Oppdraget inkluderer graving og montering av dreneringsrør, strømkabler, sambandskabler og et komplisert vannforsyningssystem, sier Nygaard, og forklarer:

– I den leiren er det flere forskjellige graderinger av

vannkvaliteten. For eksempel går vannet i dusjene i et eget kretsløp. Det møkkete dusjvannet går i avløpet, og blir sendt til renseverket for rensing, før det går tilbake i dusjene. På samme måte er det med vannet i toalettet. Det blir også rensert før det blir sendt tilbake i toalettet igjen, sier han.

Systemet er laget for å bruke minst mulig vann, noe som er svært viktig i et så vannfattig område. På grunn av de store nedbørmengdene over kort tid, er det også viktig at sykehuset, som er bygget opp av telt og containere, har et solid fundament.

– Vi har brukt nærmere 165 tonn med sement for å lage

betong til plattinger og lignende. Sementen blander vi i eget sementverk. Alternativet vårt var å leie inn lokale arbeidere med tilisersbøtter. Det hadde tatt tid, sier Nygaard.

Men de norske soldatene rakk det, og i begynnelsen av juni var arbeidet med sykehuset ferdig, og etableringsstyrken kunne dra hjem til Norge. Da hadde regntiden fortsatt ikke startet.

Tekst og foto

| KAPTEINLØYTNANT
LARS MAGNE HOVTUN
PRESSE- OG INFORMASJONSOFFISER FOR DE
NORSKE STYRKENE I
TSJAD

Menn i mørket Det kan være mer bekvemt å jobbe om natta enn på dagtid på disse breddegradene.

Svalere En MAN TGA 8x4 distribuerer betong om natten. Om dagen blir herdingen eksepsjonelt rask med oppsprekking når det ikke finnes tilgang på vanningskilde.

”Uansett i hvilken retning man kjører, er det mer enn 2.000 km til nærmeste havn”

Nemek-frelst Knut Einar Haug har ansvaret for boreoperasjonene knyttet til feltsykehuset med en Nemek 814 TS borerigg.

Fullblods Terex-leverandør

Fra og med 16. august ble Motorsalg AS fullblods leverandør av Terex anleggsmaskiner i Norge. Bergensbedriften har fra før hatt ansvar for kompaktmaskinene fra Terex, men er altså nå blitt leverandør i full bredde. Tidligere hadde Knutsen Maskin AS ansvar for tunge og hvitlakkerte Terex Atlas-maskiner som beltegravere, hjulgravere, hjullastere og dumpere.

MÅNEDENS BIL | SUZUKI GRAND VITARA EXECUTIVE

OPPGRADERT

FIREÅRING

Seks år etter den lanseringen i 1999 gjennomgikk Suzuki Grand Vitara en fullstendig forvandling både utvendig og innvendig. Men når modellen nå markedsføres som ny under betegnelsen Executive, er det mest snakk om en visuell og teknisk oppgradering av 2005-modellen.

Mobilt arbeidslys

Rebato lanserer arbeidslys der 12V batterier erstatter ledning med støpsel for tilkopling til en 220V-kilde. Batteridrevet arbeidslys er tilrådelig der det for eksempel finnes mye vann og ikke bør brukes tilslutning til nettet, skriver Rebato i en pressemelding. FloodAlite (bilde) arbeidslys med batteridrift klarer seg på en opplading i mange timer, har kompakte lysstoffrør med liten eller ingen varmeutvikling, og skal være uten blendvirkning, melder importøren. Utstyret finnes i to versjoner med henholdsvis 300 eller 500 W, begge levert på stativ med inntil 2 meter hevbar bakkeklaring.

Pris testet modell:

Kr. 459.900,-

Motor:

4-syl, 2,4 VVT bensin, 168hk/227 Nm

Totalvekt/nyttelast:

2100/430 kg

Tilhengervekt m/brems:

2.000 kg

0-100/toppfart:

12,0 sek/175 km/t

Forbruk:

0,81/0,97/1,25 l/mil (landevei/blandet/by)

Grand Vitara begynner nå å bli en noe langkokt SUV-modell i et markedet med flere sterke merker og stadige nylanseringer av modeller. Bilen holder likevel stand med jevnt godt salg også i Norge og konsernoverskudd for produsenten hittil i finanskrise-året 2009. For å finne ut hvorfor, har vi derfor følt bilens egenskaper i Executive-utgave nærmere på tennene og sammenliknet litt med inntrykkene vi satt igjen med da vi kjørte modellen for første gang i 2006.

Vi valgte nå en 2,4 liters bensinmotor med 168 hk som kraftpakke og automatgir. Executive-varianten med Renault dieselmotor og manuell girkasse var ennå ikke tilgjengelig. Dessuten, denne gangen har vi kjørt Grand Vitara på langtur på sommerføre. For tre og et halvt år siden var det snakk om mange korte turer på vinterføre og i sterk kulde. Disse ulike vilkårene innebærer faktisk endrede oppfatninger av noen av bilens egenskaper.

Alt sett under ett betyr Executive foruten mindre oppgraderinger av motorene, i korte trekk en oppfriskning av fronten,

blinklys på de utvendige speilene, skivebrems bak, større hjul, et mer avansert medie/navigasjonsoppsett, elektronisk klimaanlegg, skinnseter, soltak og ESP som standard.

Ut over disse detaljene oppleves altså ikke Grand Vitara Executive som noen ny bilmotell.

Bak rattet er sikten som tidligere god til alle kanter, uten skjemmende tykke A-stolper slik mange andre konkurrenter er blitt utstyrt med. Instrumentbord og midtkonsoll har samme gode, oversiktlige og brukervennlige layout. I omfang er bilen på langt nær blant de største SUV'ene i denne klassen, men har god plass til fem personer med hver sin lille koffert eller veske. Størrelsen på bagasjerommet kan økes ved å skyve hele baksetet fram eller legge ned den 70/30-delte seteryggen, men da på bekostning av setekapasitet eller benplass.

Vi merker oss at Grand Vitara fortsatt er blant de beste til å kvele sjenerende støy. Bruk av ramme senker dekkstøyen ned til tilnærmet null. Motoren freser en del under pådrag men er

nærmest uhørlig på lavere turtall. Men vindstøyen øker merkbart fra 70 km/t og oppover.

Fjæringen på Grand Vitara er svært fast, men ikke sjenerende stump og stiv. De aller hardeste slagene takles med tydelige boink boink-lyder fra understellet, men uten risting eller slarming. Alt virker som forrige gang usedvanlig godt sammenskrudd. Til og med kjøring på vaskebrett takler denne bilen helt utmerket.

I 2006 ga vi forsetene høy karakter med utmerkede justeringsmuligheter og sitteegenskaper. Det var altså på korte turer. Dersom setedesignet er det samme som sist, er vi denne gangen etter 25 strake mil bak rattet nødt til å trekke det gode skussmålet tilbake. Forsetene mangler faktisk korsryggstøtte og påførte oss sliten rygg og vond tresmak i baken etter tittolv mil. Alle forsøk på å justere oss ut av uføret førte ikke fram. Vi tror heller ikke at sjåførens økte alder siden sist er årsak til disse plagene. Altså anbefaler vi Suzuki å se nærmere på setedesignet når neste Grand Vitara-generasjon skal lanseres.

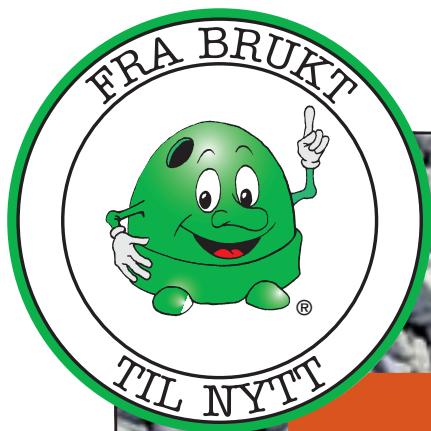
Også styringen opplevde vi

annerledes enn forrige gang, muligens fordi vinterføre inviterer til en mer passiv kjørestil enn tørt sommerføre. Styringen er nok både presis og retningsstabil som sist, men oppleves som litt for brå og med for stor vilje til selvoppretting etter skarpe svinger. Vi synes også det er litt snaut med tilbakemeldinger via rattet. Kvikk kjøring på svingete vei kan fort bli uten den helt gode flyten, og i stedet en litt anmassende opplevelse over tid.

Uten mulighet til å vurdere dieselmotoren med 129 hk denne gangen, synes også de 168 bensinhestekreftene å være tilstrekkelig for denne bilen. Toliteren med sine 106 bensinhester og 183 Nm tror vi blir for snau med tanke på å håndtere en totalvekt på 2,1 tonn og høy tilhengervekt. Automatkasse har kun fire trinn, og vi synes den kunne reagert noe raskere på kickdown da vi trengte ekstrakreftene som mest. Femtrinns manuell kasse leveres kun sammen med dieselmotoren.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

GLASOPOR LETTFYLLING GIR MER VEI FOR HVER KRONE

Glasopor Lettfilling har en ru overflate og kan legges ut med brattere vinkler på sidene - uten behov for sikring mot utglidning. Dette gjør at du sparer tid og trenger mindre fyllmasse. Toppskiktet er så stabilt at det kan arbeides på med det samme. Glasopor Lettfilling gir dermed en betydelig innsparing både på tid og økonomi. Glassopor er eneste skumglass som produseres av glass innsamlet i Norge.

GLAS

Store temperaturskjeller og svært varierende grunnforhold gjør det dyrt å bygge vei i Norge. Mye må gjøres før asfalten legges. Skal vedlikeholds-kostnadene holdes nede, må grunnarbeidene gjøres skikkelig. Glasopor Lettfilling har på flere prosjekter vist at det gir lavere kostnader for hver meter vei.

- Det er flere grunner til at Glasopor Lettfilling gir bedre totaløkonomi, den viktigste er spart tid.
- Glasopor Lettfilling er hurtigere å legge ut enn alternativt materiale.
- Det kan legges uten for- og etterarbeide, og kan arbeides på med det samme.
- Glasopor Lettfillings lave vekt og enestående isolasjonsevne skyldes at det består av hele 80% luft i lukkede celler og 20% glass.
- Produktet er særlig godt egnet ved vanskelige grunnforhold, med bl.a. leire og bløte partier.
- Glasopor Lettfilling er utviklet av Norsk GlassGjenvinning. Vi bidrar til et renere miljø og produserer nyttige, banebrytende produkter.

Ta kontakt. Vi diskuterer gjerne ditt prosjekt, og du kan få referanser på gjennomførte prosjekter.

GLASOPOR LETTFYLLING fra Norsk GlassGjenvinning AS
Tlf. 23 17 39 90. www.glasopor.no

*Ingar Melby,
ass. anleggsleder
i MIKA AS som har
totalentreprisen
på E-6, Vinterbro for
Statens vegvesen*

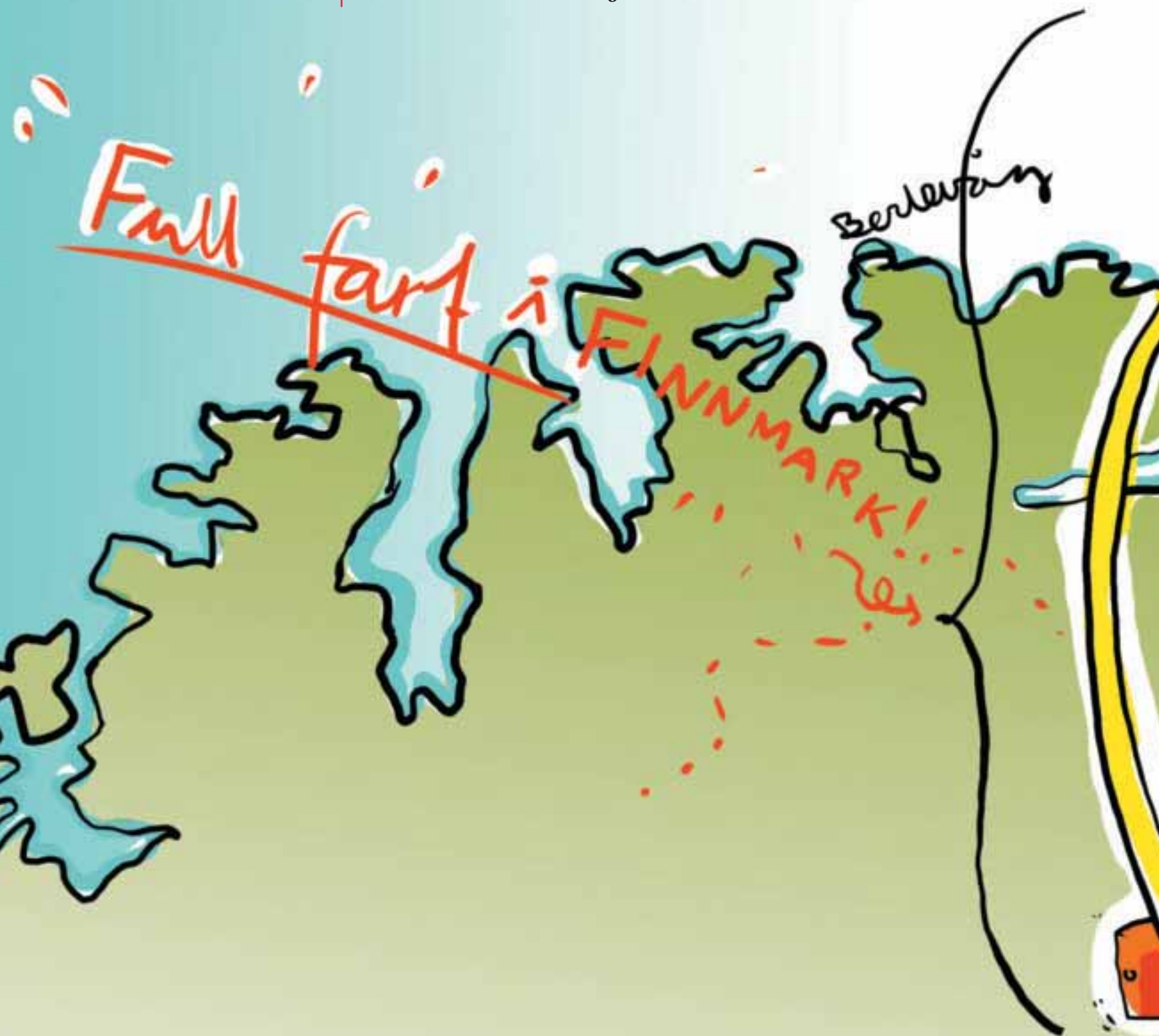

"Vi har god erfaring med bruk av Glasopor lettfilling. Glasopor foretrekkes på grunn av vesentlig tidsbesparelse. Med Glasopor reduserer vi leggetiden for fyllmassen med 80% sammenlignet med alternativt materiale.

- I områder med dårlige grunnforhold er Glasopor et materiale som sparer både miljøet og grunnen.
- Glasopor er et svært lett materiale. Dermed sparer vi penger på frakt.
- Glasopor er vedlikeholdsfritt og frostsikkert. Det gjør at vi sparer mye på vedlikehold av veien i ettertid.
- Våre folk er veldig godt fornøyd. De liker at lettfillingen er lett å arbeide med og at ting går fort. Det gjør det med Glasopor."

O P O R[®]

NORGES RASKESTE LETTFYLLING

Finanskrise og nedgangstider til tross; finnmarkingene lar seg ikke stoppe. I Sør-Varanger kommune er det mer bygge- og anleggsvirksomhet enn på svært lenge, og både antall arbeidsplasser og innbyggere er økende. Mye av optimismen skyldes gjenoppstarten av den tradisjonsrike jernmalmgruven, men kommunen og fylket har også flere ben å stå på.

Vassvik

Kirkenes

Passvik

SKOLE OG GRUVE

- VINN-VINN-SITUASJON I FINNMARK

Sør-Varanger kommune er bygd opp rundt den tradisjonsrike gruvedriften, som fant sted fra 1906 til 1996. Etter 12 inaktive år har den historiske jernmalgruven startet produksjon igjen, noe som blant annet fører til at anleggsutdanningen ved Kirkenes videregående skole mottar rekordmange søknader.

At Sør-Varangers industrieventyr nå gjenoppstår fører til en gryende optimisme i kommunen. På sikt forventes det en markant økning av innbyggertallet, som i dag teller i underkant av 10.000 personer, noe som blant annet betyr økt satsing på boligbygging (se egen sak på side 46-49). Det foreligger i tillegg planer om å bygge verdens høyeste trehus midt i Kirkenes sentrum. Skoleelever fra hele landet ser også ut til å oppdage Sør-Varanger som en mulighetenes kommune. Avdelingsleder for anleggsutdanningen ved Kirkenes videregående skole, Stein Solli, forteller at skolen mest sannsynlig kommer til å inngå et omfattende samarbeidsprosjekt med Sydvaranger gruve, som gir en vinn-vinn-situasjon for begge parter. At skolen ligger nærmest vegg-i-vegg med gruven styrker samarbeidet ytterligere.

Stor økning av søkere

– Samarbeidet går ut på at vi kan tilby de gruveansatte internopplæring og oppdateringskurs på ulike områder. Blant annet har Pon Equipment levert tre anleggsmaskinsimulatorene til gruven, som er montert og satt i drift av skolen vår. Videre kan vi gi sertifisering på truck, kran og anleggsmaskiner og vi hjelper gruven med lokaler. Til gjengjeld er intensjonen at våre elever skal få praksisplass og utplassering i gruven når den er i full drift. Det vil bli behov for alle slags yrkeslinjer der inne. Blant annet skal det rekrutteres 57 nye truckførere i løpet av neste år og det er sannsynlig at mange av disse vil komme herfra, sier Solli.

– Vi har merket stor økning av søkere på alle fagområder som en direkte følge av at gruven nå starter opp igjen, og samarbeidet vi har med den. Ikke minst er det en betydelig økning av interessen for fjell- og bergverksfag, hvor det har vært stor mangel på elever i mange år nå.

Australsk

Den tradisjonsrike gruvedriften i Sør-Varanger, som ligger i Bjørnevatn ca. 10 km sør for Kirkenes, ble stengt i 1996 etter 90 års drift, da det ikke lenger ble ansett som lønnsomt å drive den. Siden den gang har malmprisene steget enormt (selv om den har sunket noe igjen som følge av finanskrisen), og nye eiere har sett muligheten for å gjenoppstarte driften. Sydvaranger Gruve AS, som den nå heter (tidligere het gruven AS Sydvaranger), er et norsk datterselskap av det australske selskapet Northern Iron Ltd. Det nye gruveselskapet er den største forretningsmessige etablerin-

Size matters Einar Berg og Stein Solli ser ut som miniatyrmennesker foran en av de enorme dumperne som benyttes i gruven

gen i Nord-Norge på mange år, og når produksjonen kommer ordentlig i gang vil det gi ca. 350 nye arbeidsplasser i Bjørnevatn og Kirkenes.

Blant verdens reneeste malm

Sydvaranger Gruve, som skal produsere jernkonsentrat til verdensmarkedet, er bygget opp rundt infrastrukturen fra den tidligere gruvedriften til

AS Sydvaranger. Anlegget er imidlertid betydelig oppgradert og modernisert siden 1996. Det nye selskapet anslår at det kan utvinnes minst 110 millioner tonn jernmalm fra gruva, med en årlig produksjon på 5-6 millioner tonn, og man regner med å opprettholde produksjon i minst 20 år.

– Jernmalmen her i Sydvaranger er blant verdens reneste. Den er fattig, men svært ren, og har ikke urenheter som fosfor og svovel, som jern-

malmen i for eksempel Kiruna har, som er den største jernmalmgruva i Norden, forteller Einar Berg, senior mining advisor ved Sydvaranger Gruve.

350 nye arbeidsplasser

At malmen er fattig, betyr at det går med relativt mye fjell for å produsere

den ferdige jernmalmen.

– Vi trenger to tonn med gråberg for å få ett tonn malm, og fra det ene tonnet malm sitter vi igjen med et halvt tonn ferdig produkt. Vårt konsesjonsområde er ca. 11 kilometer langt og totalt ca. 25 kvadratkilometer stort, så det er nok å ta av. Det har ikke kommet så mye revolusjonerende ny teknologi siden sist gruva var i drift, men vi har selvsagt en del nytt utstyr og verktøy, samt nye typer sprengstoff og knusemetoder. Jernmalmen selger vi hovedsakelig til nederlandske Corus, som er en av de store stål- og jernprodusentene i Europa, sier Berg. At gruve drifta nå starter opp igjen betyr enormt for kommunen, og det vil medføre minst 350 nye arbeidsplasser og økt folketall etter hvert. Gruva er allerede i drift og bemanningen vil økes fortløpende i tiden som kommer. Kirkenes videregående skole er uhyre viktig for gruve drifta, både med tanke på rekruttering av nye arbeidere og opplæring for de eksisterende, slår han fast.

Landslinjeskole

Kirkenes videregående skole, som har ca. 600 elever, åpnet høsten 2002, etter at den yrkesfaglige studieretningen ved Hesseng videregående skole ble slått sammen med den allmennfaglige studieretningen ved Kirkenes

videregående skole. Anleggsdelen av Kirkenes videregående skole ble bygget i 1986 og ligger i Bjørnevattn, rett ved Sydvaranger Gruve. Den tilbyr alle fem anleggsgagnene; anleggsmaskinfører, asfaltfaget, fjell- og bergverksfaget, banemontør, vei- og anleggsgagnet, samt anleggsmaskinmekaniker. Anleggsavdelingen har dessuten landslinjestatus, som blant annet betyr at elevene har lik rett til inntak, uansett hvor i landet de kommer fra.

– Det er seks slike landslinjeskoler i Norge, som delvis finansieres med øremerkede midler fra staten, men drives av fylkeskommunene. Det er bygd opp et sterkt anleggsteknisk senter ved disse skolene som er svært viktig for anleggsbransjen i Norge, og som sikrer en forutsigbar og kontinuerlig tilstrømning nye fagfolk til bransjen. Uten landslinjene hadde vi ikke fått i gang samarbeidet med gruva her oppe, sier Solli, som i tillegg til sin avdelingslederrolle ved Kirkenes videregående skole har vært koordinator for landslinjeskolene for anleggsteknikk og anleggsmaskinmekaniker siden 1998.

– Det var en kamp mellom Troms og Finnmark om hvor landslinjeskolen skulle ligge. Også innbyrdes i Finnmark var det kamp mellom Kirkenes og Alta. Gruva var i full drift den gangen, og kanskje var det

Foto: Olav Hauer, Rosendal Maskin AS

1 Fornoyd Avdelingsleder for anleggsutdanningen ved Kirkenes vgs., Stein Solli, er tilfreds med den store økningen av søkere til alle fagområder, som en direkte følge av at gruven nå starter opp igjen.

2 Gruvelandskap Einar Berg og Stein Solli foran det som faktisk bare er en liten del av det 25 kvadratkilometer store gruveanlegget.

3 og 6 Omfattende maskinpark Kirkenes vgs. har et 20-talls anleggsmaskiner som elevene får prøve seg på.

4 Nye dumpere Landslinjeskolene har inngått avtale med Rosendal Maskin AS om å kjøpe seks nye JCB anleggsdumpere – én til hver skole. Her ser vi (fra venstre): Ole Marius Rosendal fra Rosendal Maskin AS, Odd Arne Sjøberg fra Blakstad vgs., Birger Pedersen fra Fauske vgs., Karl Flateland fra Time vgs., Henning Olsen fra Solør vgs., Stein Solli fra Kirkenes vgs., Henrik Lassen fra Os vgs. og Kåre Rosendal fra Rosendal Maskin AS.

5 Leskur med symbolikk Bussholdeplassen utenfor skolen i Bjørnevattn levner liten tvil om hva slags skole det dreier seg om.

en del av grunnen til at det ble nettopp her. I dag har vi elever fra hele landet, med hovedvekt fra Troms og Finnmark.

Omfattende maskinpark

Landslinjeskolene har et bredt tilbud til elevene, og er blant annet i besittelse av mellom 20 og 30 anleggsmaskiner, alt etter størrelsen på skolen.

– Vi i Kirkenes har 19 eller 20 maskiner akkurat nå, fordelt på grave-maskiner, hjullastere, vei-høvel, bulldoser, gravelaster og dumpere. Vi har også Norges eneste hjullastersimulator med bevegelig understell her nå, som rulleres mellom alle seks skolene med jevne mellomrom.

I tillegg har vi store arealer og mye avansert utstyr, som er nødvendig når vi har en såpass omfattende maskinpark. Likevel er det stort behov for oppdatering og oppgradering av både utstyret og maskinene da det er så stor utvikling i bransjen hele tiden. Maskinene brukes dessuten kun av ukyndige elever uten erfaring, noe som fører til svært stor slitasje, som igjen krever reparasjoner og utskiftinger, forteller Solli.

Nye JCB-dumpere

For å komme dette behovet i møte har landslinjeskolene nylig inngått

avtale med Rosendal Maskin AS om å kjøpe seks nye JCB anleggsdumpere – én til hver skole.

– Skolene arbeider tett sammen på svært mange områder for å gjøre utdanningen til anleggs- og anleggsmaskinbransjen så god som mulig. Denne gangen har vi gått sammen om felles anskaffelse av nye anleggs-dumpere. Foranledningen var at dagens førekortforskrifter har gjort at vi ikke har hatt dumpere som kan kjøres på vei av elever på flere år, noe som har bydd på store utfordringer med hensyn til å kunne gi elevene gode oppgaver i den praktiske opplæringen, sier Solli.

– Nye dumpere som kunne kjøres på vei med sertifikat klasse BE har stått på ønskelista i mange år, men først nå var det mulig økonomisk. Tidlig i vinter satte vi i gang et arbeid med å lage felles kravspesifikasjon for skolene, noe som resulterte i tre ulike tilbud, og valget falt til slutt på JCB 714 fra Rosendal Maskin. Dette vil ytterligere styrke vårt tilbud til elevene, som kan gå en lys fremtid i møte her i Sør-Varanger, avslutter han.

Tekst og foto

| RUNAR F. DALER

Styreformann Werner Sundquist og prosjektleder Helge Bækø på anleggsplassen på Skytterhusfjell, hvor det skal bygges en rekke nye boliger i årene som kommer. Gravemaskinen i bakgrunnen kjøres av Kevin Abrahamsen.

TIDENES BOLIGSATSING I KIRKENES

Sør-Varanger er en kommune i utvikling og vekst, noe som fører til at behovet for boliger er økende. Finnmarks største maskinentreprenør er i disse dager i ferd med å klargjøre for tidenes kanskje største boligutbygging i Kirkenes.

Maskinentreprenøren AS Oscar Sundquist ble grunnlagt allerede i 1936 og er dermed ikke bare et av de største firmaene i Finnmark, men også det desidert eldste. Selskapet, som har 55 ansatte, ledes i dag av Svein Werner Sundquist, sønnesønnen til grunnlegger Oscar Sundquist. Styreformann i bedriften er grunnleggerens sønn, Werner Sundquist. Og det er sistnevnte, sammen prosjektleder Helge Bækø, som Anleggsmaskinen møter en solrik junidag i Kirkenes.

Jern, olje og gass

– Det er mye optimisme i markedet på grunn av det som skjer her nå, og det som kan komme til å skje, sier Werner Sundquist.

– En hundreårig industrihistorie tas nå frem igjen. Når malmgruven kommer i full drift vil det bli et servicemarked der som vil skape mange arbeidsplasser. Det andre store er olje og gass, og da først og fremst det store russiske oljefeltet Stockman, forteller han.

Stockman-feltet, som ligger i Barentshavet 550 kilometer fra land, er et av verdens største påviste gassfelt til havs, og etter planen skal man begynne å levere gass fra feltet via rørledninger i 2013. Gassen er beregnet både på det europeiske og det amerikanske markedet.

Port mot Vesten

– De viktigste faktorene for olje og gass er kommunikasjon og servicehavner, der man kan drive servicevirksomhet, fortsetter prosjektleder Bækø.

– Kirkenes har et enormt marked på russisk side, med kun et par timers kjøring til storbyen Murmansk. Russerne har verken kapasitet til å håndtere den oljedriften de har der i dag eller egne isfrie havner i nærheten. Større og større kvanta olje og gass kommer til å gå sjøveien ut i verden, og isfrie Kirkenes havn er da den mest attraktive porten mot Vesten. De vestlige selskapene som blir involvert i utviklingen av og utvinningen ved Stockman-feltet vil etter all sannsynlighet etablere seg her, sier han.

Kirkenes' svar på Nordmarka

Dette er bakgrunnen for at Sør-Varanger kommune, som i dag har i underkant av 10.000 innbyggere, skal vokse til rundt 12.000 innbyggere.

– Denne befolkningsøkningen har vært et politisk mål de siste årene, og dette tallet brukes i alt fra infrastruktur til eldreomsorg og skole. Som et resultat av dette har kommunen, etter mange år med politiske dragkamper, vedtatt å bygge boliger på Skytterhusfjell, et naturområde som ligger like sør for sentrum av Kirkenes. Hvorvidt Skytterhusfjell skal bygges ut har vært et betent tema

i flere tiår, og er på mange måter vår Nordmarka-debatt, forklarer Bækø.

Og det er ikke noe lite område som nå skal bygges ut. Med et planområde på nesten 3000 dekar dreier det seg om tidenes største boligsatsing i kommunen. I tillegg til boligbebyggelse skal det ifølge reguleringsplanen legges til rette for skole, barnehage og andre servicefunksjoner. Planområdet omfatter også store friluftsområder, der lysløypenettet har en sentral plass.

Helt ny bydel

Hvor mange boliger som totalt skal bygges ut på Skytterhusfjell er ikke bestemt ennå, men det er i hvert fall plass til svært mange.

– Her er det muligheter for et nesten ubegrenset antall boenheter. Det har vært tall fra 800 til 1000 totalt, fordelt på eneboliger, rekkehus og leiligheter, men i første omgang tipper jeg det vil legges ut 80-100 boliger. Dette vil på sikt bli en

helt ny og stor bydel i Kirkenes. Hvis ting går slik det ser ut nå, så kan alt være ferdig bygd ut om 10-15 år og de første husene kan være innflyttingsklare tidligst i 2012, sier Bækø.

Stor kontrakt

Før selve byggingen kan komme i gang, må det imidlertid gjøres en hel rekke grunnarbeider på området. Og det er her AS Oscar Sundquist kommer inn i bildet.

AS Oscar Sundquist har ansvaret for veier, vann og avløp til de kommende boligfeltene. Ved kulverten på bildet står Bjørn-Olav Orseth.

Fakta om Oscar Sundquists entreprise:

- Kontraktssum: 55 mill. NOK (inkl. mva)
- Entrepriseform: Hovedentreprise (NS 8406)
- Byggherre: Sør-Varanger kommune
- Byggestart: September 2008
- Ferdigstillelse: September 2010

– Kort fortalt har vi ansvaret for veier, vann og avløp til de kommende boligfeltene. Rundt 30.000 kubikkmeter fjell har allerede blitt sprengt bort. I tillegg har vi nok flyttet ca. 15.000 kubikkmeter jordmasser. Vi skal anlegge 1.400 meter vei, inkludert en gang- og sykkelundergang, samt ca. 3.000 meter VA-grøfter med varierende antall vann- og avløpsledninger. Noen ledninger skal gå helt inn til Kirkenes, hvor et nytt renseanlegg skal bygges, forteller prosjektlederen.

– Kontraktssummen for vår entreprise er ca. 55 millioner kroner, noe som er relativt stort her oppe. Du må vel til Statoils utbygging på Melkøya for å finne en enkelt kontraktssum som er noe særlig større enn det.

Står bak svært mye

Selv om dette er den største kontrakten Sundquist noen gang har fått, er ikke Kirkenes-entreprenøren ukjent med store jobber.

– Vi har vel stått for utbyggingen av rundt 80 prosent av all infrastrukturen i Syd-Varanger gjennom årene, forteller styreformann Sundquist.

– De senere årene har vi blant annet gjennomført et prosjekt for Vadsø lufthavn til drøye 50 millioner kroner, som gikk ut på å utvide flyplassen med forlenging av rullebanen og anlegging av noen nye veier og nytt lysanlegg. I tillegg har vi hatt kontrakter for i overkant av 20 millioner kroner for Sydvaranger gruve. Jobbene der har blant annet gått ut på å sprengte bort stein, fjerne skog og

Tilfredse Werner Sundquist (høyre) og Helge Bækø.

Kabelgrøfter Full aktivitet på anleggsplassen.

løsmasser og klargjøre for produksjon, samt å sikre eksisterende tunneler og produksjonshaller.

Ligget i forkant

– De siste årene har vi tatt steget fra å være en middels stor maskinentreprenør til å bli en anleggsentreprenør med kapasitet til å ta store oppdrag. Det har vært en målsetting for oss å komme i posisjon til å kjempe om de store jobbene her oppe, i stedet for å vente på at de store entreprenørene sørfra skal komme og ta alle sammen, sier Bækø.

– Vi har sett potensialet i markedet og ligget i forkant, ikke minst når det gjelder innkjøp av maskiner, som har gjort det mulig

for oss å gå inn i en del prosjekter. Omsetningen vår er doblet på kort tid, fra 15-20 millioner for tre-fire år siden til 50-70 millioner i år. Det skyldes både offensiv holdning fra oss og markedet som har vært meget godt de senere årene. Nå har vi blitt såpass store at vi bør få flere jobber til høsten for å få hjulene til å gå rundt. Så vi må regne på alt som er av prosjekter fremover, avslutter han entusiastisk.

Tekst og foto

| RUNAR F. DALER

SKOGSDRIFT PÅ NORDKALOTTEN

Fornøyd Daglig leder Geir Jørgensen har hendene fulle med transport av tømmer i Finnmark – og mer kan det bli.

Finnmark er kanskje ikke det stedet man forbinder mest med skogsdrift. Pasvikkdalen helt nordøst i fylket er imidlertid rik på furuskog, og den lokale maskinentreprenøren Jørgensen Transport og Maskin AS har hendene fulle med å frakte tømmeret ut av dalen.

– Folk flest aner ikke hvor mye skog det er i Pasvikkdalen. Det er faktisk et enormt behov for å tynne ut skogen der, forteller daglig leder Geir Jørgensen i Jørgensen Transport og Maskin.

Ville dyr

Med tynning av skogen menes planmessig hogst av en viss andel av trærne som er kommet over ungskogstadiet, men som ennå ikke er hogstmodent. Hovedformålet er å legge til rette for at de gjenværende trærne får en god utvikling.

– Det er i det hele tatt veldig mange fordeler med tynningsvirke. Det tynne tømmeret er lett å håndtere, det er svært positivt for etterveksten i skogen og dyrelivet får bedre vilkår. Faktisk går det ikke en eneste dag uten at jeg ser villdyr når jeg kjører oppover dalen. Og det er spesielt fremtredende der skogen er tynnet ut, sier Jørgensen.

Ved og sponplater

Grunneier i Pasvikkdalen er Finnmarkseiendommen (FeFo), som er et resultat av Finnmarksloven som ble vedtatt i 2005. Loven gir samer og andre finnmarkinger rettigheter til land og vann i Finnmark, og alle grunneiendommer som inntil da hadde vært statlige ble overtatt av det nyopprettede FeFo. Det er skogsentreprenøren Pasvik Biovarme som er ansvarlig for selve hogsten av tømmeret, mens Geir Jørgensen og hans firma tar seg av transporten.

– Vi henter tømmeret der det er kjørbart vei og kjører det til små sagbruk eller vedprodusenter i nærheten, eller til kaia i Kirkenes

Unik Den 22 meter lange tømmerbilen med krokløft, er den eneste i Finnmark.

for videre transport med båt. Nylig sendte vi et båtluss med 3500 kubikkmeter tynningsvirke som skulle brukes til sponplateproduksjon, forteller Jørgensen.

Henger etter

I Pasvikdalen, som er ca 150 kilometer lang, finner man hovedsakelig furuskog av god kvalitet, men også noe bjørkeskog og sibirsk gran. Jørgensen Transport og Maskin, som allerede er en relativt stor aktør innen tømmertransport, kan imidlertid belage seg på betydelig økning i volumet i tiden som kommer.

– Det foreligger planer om å etablere et flisfyringsanlegg her oppe, altså en type fjernvarmeanlegg, som vi håper snart kommer i gang. Dette vil være positivt på alle måter, ikke minst med tanke på miljø og økonomi, sier en engasjert Jørgensen.

– Ved å ta i bruk et slikt biovarmeanlegg får man oppvarmet bygninger på en miljøvennlig måte, samtidig som skogen blir tynnet, noe det som sagt er et stort behov for. I motsetning til for eksempel Finland, har vi ikke vært så veldig flinke til å anvende biovarme i Norge. Vi henger i det hele tatt litt etter når det gjelder utnyttelse av naturressurser. I disse miljøtider burde dette vært på plass for lenge siden. Det er greit å rope og skrike om miljø, men det gjøres alt for lite med det, slår han fast.

Venter i spenning

Det er uvisst når et eventuelt flisfyringsanlegg vil kunne stå ferdig, men Jørgensen har et berettiget håp om at det ikke er lenge til.

– Det har blitt sagt at det skal være i drift en gang i 2012, men det er også snakk om å fremskynde det til 2010. Vi venter spent på den endelige avgjørelsen og håper vi kan komme i gang i løpet av neste år. Mye er egentlig opp til Forsvaret, som skal bygge mye nytt på garnisonen her. Hvis de vil ha biovarme så settes nok prosessen i gang umiddelbart, sier han.

– Hvis – eller rettere sagt når – flisfyringen kommer i gang, vil det

også bety en god del nye arbeidsplasser i distriktet. Og det er noe vi trenger sårt her, selv om det allerede er en positiv utvikling i forbindelse med oppstart av gruven igjen. For oss vil flisfyringen utgjøre ca. 8000 kubikkmeter flis i året, i tillegg til det vi transporterer nå, som er 5000-6000 kubikk. Så det vil bli nok å henge fingrene i.

Krokløft

Selv om Jørgensen Transport og Maskin har blitt en betydelig aktør innen skogdrift, har bedriften definitivt flere ben å stå på.

– Vi driver i utgangspunktet både med anleggsmaskiner og transport, og får mange forskjellige oppdrag. Den største jobben vi har for tiden, er grunnarbeidene på det nye Thon-hotellet i sentrum av Kirkenes, en jobb til ca. 5 millioner kroner. Vi har gravemaskiner i forskjellige størrelser, hjullaster og lastebil, i tillegg til den eneste tømmerbilen i Finnmark, som for øvrig er med krokløft, forteller Jørgensen.

– Det å kjøre tømmer på krokbil var det ikke mange som hadde hørt om da vi begynte med det i mai fjor, men det går meget bra. Vi kjører med 22 meters lengde, men håper det etter hvert vil bli tillatt med over 30 meter, slik det er i Sverige. Når bilen ikke er lastet med tømmer, kjører vi grus, gods og fyllmasser, og krokløften er ofte svært nyttig.

Less is more

Firmaet som Geir Jørgensen startet i 1982 har i dag fire ansatte samt noen deltidsansatte, og opplever for tiden relativt stor vekst.

– I år blir det en omsetning på mellom 7 og 8 millioner kroner, mot bare 1,5 millioner for to år siden. Økningen henger imidlertid sammen med at jeg jobbet som lærer på Kirkenes videregående skole i mange år. Etter at jeg sluttet på skolen i mai i fjor har vi ekspandert raskt. Når det er sagt, skal vi prøve å holde beina på jorda. Målet er på ingen måte å bli så veldig store, det er nemlig veldig greit å være små, sier han.

Tekst og foto

| RUNAR F. DALER

ProAdm

Din verktøykasse for anbud og prosjekt

ProAdm®
Markedets kraftigste kalkyleverktøy for prosjektstyring

Nå i ny versjon
– enklere og raskere har det aldri vært

4 v.1

Citec Ring oss på 40 00 57 65 – www.citec.no

G
GJERDE

Holder til i Innfjorden i Rauma kommune

Størst i Norge på veirekkverk

Over 30 års erfaring

MEF-medlem

30 ansatte og en omsetning i 2007 på kr 82 millioner

www.agjerde.no
ARVID GJERDE AS 6315 INNFJORDEN
TLF: 71 22 72 22 E-POST: GJERDE@AGJERDE.NO

Innfjorden - Romsdal

LOADMASTER LM 9000
Hjullastervekt

Markedets mest brukervennligest
Godkjent for kjøp og salg

HELLA MASKIN AS
3960 STATHELLE • TLF. 35 96 72 72 • FAX: 35 96 72 71
www.hella.no

Forurensede masser

NETT har to anlegg for mottak og behandling av forurensede masser: Larvik og Oslo. Vi renser også masser på stedet uten oppgraving - kalt "in situ" behandling. NETT har konsesjon for behandling av masser forurenset med:

- Olje
- Pesticider
- Tjærestoffer
- Andre forurensningskomponenter.

Vi er datterselskap av DSV Miljø AS, som er ledende på jordrens i Danmark, og sammen med selskapene i Sverige, Danmark, England og Finland har vi bred erfaring og kan løse de fleste problemer forbundet med forurenset grunn.

Kontakt oss for råd og gjennomføring!

Nett Grinda AS
Grinda, 3270 Larvik • Tlf. 33 80 31 90 • www.nett-gruppen.no

Atlas Copco øker slagkraften

Den nye pigghammeren MB 750 fra Atlas Copco (bildet) skal være mer kostnadseffektiv over hele levetiden, og samtidig by på 54 prosent høyere slagkraft og -effekt enn andre pigghammere i mellomklassen, hevder Atlas Copco Construction Tools (ACCT) i en pressemelding. To tredeler av livsløpsutgiftene for en hammer av denne typen er knyttet til operatørkostnader samt generelt energiforbruk under bruk og medgått drivstoff. MB 750 skal være svaret på disse utfordringene, heter det videre.

Den økte slagkraften betyr ikke økt vekt på hammeren, men hentes ut via en kombinasjon av energiutnyttelse av både olje og gass sammen med maksimal energigjenvinning i rekylmomentet. Samlet skal denne løsningen gi større slagkraft uten at det er behov for mer hydraulisk kraft fra vertsmaskinen. Alt i alt resulterer bruk av MB 750 lavere drivstoffutgifter i bruk, ifølge ACCT. Atlas Copcos egenutviklede VibroSilence-system gir maksimalt støynivå på 118 dB(A) gjennom mekanisk isolering av slagmekanismen fra resten av hammerkroppen. MB 750 leveres også i en støvbeskyttet versjon via et testegs tettesystem som hindrer slitende støvpartikler i å trenge inn i de bevegelige mekanismene.

Hammeren veier 750 kg og er beregnet for bruk på vertsmaskiner fra 10-17 tonn. Oljebehovene oppgis til 80-120 liter i minuttet ved 140-170 bar.

VERA DIESELTANKER

Bestilles direkte på:
www.veratank.no

- Dieselpumper
- Transporttanker
- Stasjonæretanker
- Dieslutstyr

VERA
TANK

VERA TANK AS | Tlf. 92 41 98 00 | www.veratank.no

VEGHØVELUTFORDRER PÅ SVENSK

*Nordverk 130 HV, 1970
Museets gjenstandsnr.
00-G-02324.*

Dravn-høvlens epoke i vegvesenet var på retur utover på 1950-tallet. Etatens nyanskaffelser innen denne maskingruppen gikk over til de videreutviklede tyngre typer med stabilere maskinramme og boggi bakselutførelse. Disse, som var importerte fabrikat, ga bedre arbeids"produkt" og høyere kapasitet i arbeidet på grusvegene. Og bedre arbeidsforhold for føreren.

Av svenske maskinprodusenter hadde BM-Volvo en mangeårig posisjon og med leveranser i

Norge. Kjent innen flere maskintyper. På 1950-, 60- og ut på 70-tallet holdt denne leverandøren fast ved prinsippet om mekanisk drevet manøvrering av høvelbladet (svingbord og blad). Dette gjaldt for øvrig også de godt kjente Caterpillar veghøvlene (omtalt tidligere i denne spalten).

1968-lansering

Det var kommet andre fabrikat/typer på markedet med hydraulisk løsning for dette, noe som bl.a. motvirket eller hindret rystelser og slag i spakene som maskinføreren håndterte. Noe som var meget merkbart for føreren

gjennom et arbeidsskift. Blant noen andre og mindre produsenter av motorveghøvlere i Sverige var Nordverk, med utgaver fra 1950-tallet og utover. Noen slike var levert til vegvesenet på 1960-tallet. I 1968 lanserte Nordverk sin veghøveltype 130H, som ble en viktig utgave gjennom 1970-tallet. Denne hadde fullt hydraulisk manøvrering av funksjonene med svingbord og høvelblad, som ga hurtig funksjon og med stort bevegel- ses- og innstillingsområde for bladet. Bl.a. kunne bladet legges ut i opp til 90° vertikal stilling. Noe som ga utvidete muligheter for arbeidsprosesser med maski-

nen. Det var hydraulisk betjening også av front- og bakmontert redskap. Den kunne leveres med Volvo eller Scania motor, og den var utrustet med en moderne kraftoverføring ("Power shift" og dreimomentomformer). Maskinens vekt var ca. 14 tonn, regnet uten front- og bakmontert redskap. For vegvesenet var Volvo-motoren (D70 på 130 hk, senere TD70) mest aktuell pga. standardisering på dette punktet.

Norskprodusert

Dette ble en teknisk gunstig veghøvel, i aktuell vektklasse for bruk på denne tiden. Det ble anskaffet et antall av disse, ek-

sempel for årene 1973-77 49 stk. av total anskaffelse 145 stk. God produktstøtte og nærhet til produsenten i Sverige for tekniske tilpasninger og produktutvikling, var positive faktorer.

Vegvesenets høvler (av de forskjellige fabrikat) ble ved anskaffelsen utstyrt med norsk-produserte frontblad, og noen eksemplarer i tillegg med norsk-produsert grusstrengsspreder. Vegmuseets Nordverk 130HV er ca. 1970 modell, anskaffet "brukt" til bevaringsformålet. Hvor den har hatt sin aktive brukstid er så langt ikke avklart. Den har i nåværende stand som brukmaskin et enklere frontblad med parallelløft, ikke det norske svingbare frontbladet.

I 1973/74 kom Caterpillar med en nykonstruert høveltype med en nyhet som var rammestyring (også kalt midjestyling eller leddstyring) i tillegg til forhjulstyringen. Dette var et teknisk utviklingssteg for veghøvlene, som ga maskinene forbedrede bruksegenskaper i noen av arbeidsprosessene. Den i så måte konvensjonelle Nordverk 130H ble produsert fram til 1980. I 1981 svarte Nordverk på den tekniske utfordringen med sin nye rammestyrt type NV161 – Volvo-BM presenterte en nykonstruert hydraulisk veghøvel i 1977, utstyrt med boggestyring.

Redusert behov

Brukernes herunder vegvesenets behov for veghøvler avtok nå etter hvert, og dermed de årlige anskaffelsene. For en i sammenheng mindre produsent som Nordverk ble dette særlig

merkbart. Deres veghøvelside gikk i 1982 inn i industrigruppen Mattsson, og høvlene gikk over til dette navnet. Det kom til en 6-hjulsdrevet variant, med typebetegnelse 166.

Senere ble det en ytterligere strukturendring av denne veghøvelproduksjonen, ved at den i 1993 ble overdratt til produsentbedriften Vammas i Finland. Og med deres navn på produktene. Det er et par sider ved Nordverks mest produserte høveltype 130H som er interessante og kan nevnes. Etter hvert som eksemplarer av typen ble velbrukt, mye slitt og i behov av større overhaling, tilbød fabrikken seg å utføre helrenovering. Etter en detaljert, målt og registrert tilstandsundersøkelse, ble gjort stor demontering, og oppbygging med aktuelle nye deler, parallelt med nyproduksjonen. Dette omfattet også oppgraderinger, bl.a. aktuelt med ny type førerhus med videreutviklet førermiljø. Et annet forhold, som ble aktuelt for vegvesenet, var at 130H-typen hadde plassforhold under maskinrammen som tillot ombygging til bæremaskin for vegdekkefres. Noen få eksemplarer av velbrukt maskin ble brukt til dette. Høvelblad med svingbord og dra-gramme for denne ble avmontert, og freserenhet innbygget. Dette var den norskbygde Tonstad oljegrus- og asfaltfresen, med egen driftsmotor.

Tekst | BJØRN PREBENSEN

Foto | ASGEIR ENGJOM

2009

5. – 6. september: Anleggstreff

Halden

11. - 13. september: Dyrskun

Seljord

25. - 27 september: Loen-dagene

Anleggsmesse, Hotel Alexandra

Arr. MEF

3. november: Oslo-konferansen

Thon Hotel Opera, Oslo

Arr. MEF

26. november: Fjellsprengningsdagen

SAS hotellet, Oslo

Arr: NJFF

2010

20. - 21. januar: Anleggsdagene

Gardermoen

3. – 4. mars: Avfallsdagene

Holmekollen Park Hotel

19. – 24. april: Bauma

München

4. – 6. juni: MEFA 2010

Stavanger

9. – 12. juni: Bergmekanikk i Norden, 2010"

Kongsberg

17. – 20. juni: Nord-Norsk bygg- og anleggsmesse 2010

Tromsø

Arr: Nordnorske Entreprenørers Service

- organisasjon (NESO) og MEF

23. - 26. november: Bauma-China 2010

Shanghai, Kina

XCMG-DEBUT I TROMSØ

Kinesisk Morten Willumsen (t. v.) og Bjørn Vidar Isaksen med XCMG GR215, den aller første kinesiskproduserte veihøvelen som er levert i Norge.

Fram til i sommer har det aldri noensinne operert en kinesiskprodusert veihøvel på norsk jord. Men nå er en slik maskin blitt et dagligdags syn i ishavsbyen Tromsø, der en 17 tonn tung XCMG GR215 veihøvel ble overlevert til Kåre Isaksen AS av Skjetne Maskin AS for snart to måneder siden. Maskinen har blant annet sekshjuldrift, justerbar hydrostatisk drift på forhjulene og en 220 hk Cummins commonrail motor. Veihøvelen er dessuten satt opp med laserstyring, levert og montert av Scanlaser AS.

- Vi testet maskinen på Mortensnes kunstgressbane i to dager etter leveransen, og kunne konstatere at den fungerer meget tilfredsstillende. Høvelen er selv sagt CE-godkjent og tilfredsstillende alle krav for bruk i Europa, sier Morten Willumsen, som ikke er det minste bekymret over å ha kjøpt landets aller første kinesiskproduserte veihøvel.

Nye oppdrag

Kåre Isaksen AS har lenge gått svanger med planer om å anskaffe enda en veihøvel, men har vurdert

Kåre Isaksen AS valgte kinesisk da bedriftens aller første veihøvel ble anskaffet for snart to måneder siden. - Maskinen holder mål på absolutt alle områder, sier daglig leder Morten Willumsen.

forholdet mellom inntjeningsmuligheter og innkjøpspris som ugunstig. Men det hele endret seg da maskinentreprenøren med ett fikk i oppdrag å bygge tre kunstgressbaner på 70x110 meter og dessuten vintervedlikeholdskontrakt for Tromsø kommune.

- Funksjonskontrakten vi har fått med kommunen vil alene engasjere 15-20 mann med vintervedlikehold i fem år framover. Behovet for en ny veihøvel ble med ett stort, også sett i sammenheng med de øvrige oppdragene vi nylig har fått, sier teknisk ansvarlig Bjørn Vidar Isaksen.

Da tenker han blant annet også på en rekke gangveier som er under bygging for Tromsø kommune, oppdraget med Thomasjord hovedrenseanlegg og VVS-kontrakt med alt utenomhusarbeid ved boligområdet Lundheim terrasse. Selskapet er etter hvert spesialisert seg særskilt innen nybygg og rehabilitering av offentlige vann- og avløpsanlegg, og har i alt 35 ansatte.

Sterk konkurranse

For Skjetne Maskin AS betyr

leveransen et gjennombrudd for XCGM-veihøvelen, som ble vist offentlig for første gang i Norge på MEFA 08 i Trondheim i fjor sommer. Maskinen leveres med frontskjær, telerive, 4,2 meters høvelblad og amerikanske aksler og drivverk fra Meritor. ZF-girkassen er halvautomatisk og klarer 40 km/t forover og 13 km/t i revers.

Valget av kinesisk veihøvel er gjort etter nøye vurderinger av en rekke forhold i et meget konkurransesterkt marked med flere store og seriøse leverandører av tilsvarende maskiner med svært avansert teknologi, ifølge daglig leder Tor Skjetne i Skjetne Maskin AS.

Morten Willumsen og Bjørn Vidar Isaksen er enige.

- Pristilbudet fra Skjetne Maskin AS var meget gunstig prisemessig og veldig seriøst på alle andre områder. Vi er overbevist om at maskinen holder mål, og at dette er snakk om et meget gunstig kjøp for oss, sier Morten Willumsen.

Tekst og foto

|SVEIN ERIK MADSSVEEN

Velkommen til MEFs anleggsutstilling

Stavanger 4. - 6. juni 2010

MEFA 2010

For mer informasjon kontakt Svein Myhrvold - svein.myhrvold@mef.no - 913 73 832

DIGPILOT NR. 100 TIL FINLAND

Midt i juli måtte daglig leder Jan Floberg i Gundersen & Løken AS kople ut fellesferiemodus for å sende eksemplar nr. 100 av det trådløse maskinstyringssystemet DigPilot til forhandleren sin i Finland.

Der ventet en ivrig maskinentreprenør med en gravemaskin som sårt ville ha styringssett nummer 100 til en krevende nøyaktighetsjobb et sted der inne i de 1.000 sjøers land.

Jan Floberg sender samtidig en stor takk til de mange norske kjøperne som sto last og brast med de aller første settene av det egenutviklede maskinstyringssystemet da det ble lansert.

Og de aller fleste styresystemsettene som er solgt her til lands, er bestilt av medlemsbedrifter i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), kan Floberg fortelle.

- Hver eneste av de 100 første kjøperne får som takk for tilliten gratis oppdatering av programvaren for 3D-bruk mot GPS, sier han.

Navneskifte

Fire års intenst utviklingsarbeid av maskinstyringssystemet for

gravemaskiner har båret frukter.

- Vi har kunnet glede oss over et sterkt økende salg fra jul og fram mot sommerferien, oppsummerer en storfornøyd Jan Floberg overfor Anleggsmaskinen.

- Og midt i ferien gikk faktisk DigPilot-sett nummer 100 til Finland. Etter et godt og stadig økende salg her i Norge har vi altså så smått begynt å få inn noen salg i nabolandene våre også.

Veldig artig, synes alle de ansatte i Gundersen & Løken, som lover mer nytt i framtida.

- Utviklingen av et så komplekst styresystem som DigPilot er, har vært svært kostbart og arbeidskrevende. Vi hadde ikke hatt mulighet til å nå denne viktige milepælen uten hjelp og velvilje fra de brukerne som tok sjansen på å rekvirere de første settene, sier Jan Floberg. Samtidig minner han om at begrepet Instrumenter nå er fjernet fra firmanavnet som

Suksess Jan Floberg og Bente Strøm-Gundersen i Gundersen & Løken gleder seg over godt salg av det egenutviklede og trådløse maskinstyringssystemet DigPilot.

dermed er forenklet til Gundersen & Løken AS.

Barnesykdommer kurert

Tilbakemeldingene har ifølge Floberg vært svært nyttige fordi også DigPilot, som de fleste andre produktnyheter som lanseres, gjerne kan være beheftet med uforutsigbare småfeil.

- Alle barnesykdommene er så vidt vi kan se rettet fullstendig opp, og programmet sammen med de trådløse sensorene framstår nå helt uten feil eller bugs, som det også kalles. Som takk for alle nyttige tilbakemeldinger i innkjøringsperioden får samtlige

av de 100 første kjøperne gratis oppdatering av vår selvlagde programvare for bruk av 3D mot GPS, sier Jan Floberg som i år stiller på både anleggstreffet i Halden og på Loendagene, to store bransjearrangementer i MEF-regi som begge avholdes i september måned.

- Vi har mer nytt å fortelle om. De neste milepælene for Gundersen & Løken AS blir ulike versjoner, lesing av prosjekter mot GPS, graving under vann og flere andre overraskelser, sier Jan Floberg.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Vera kvalitet direkte fra fabrikk

Bestill tanker til vann og avløp fra produsent
Tlf 92 41 98 00

VERA TANK AS | Tlf. 92 41 98 00 | www.veratank.no

MUSIKKALSK

MASKINAVBREKK

Når musikkstudent Gunnhild Huser ikke kjører anleggsmaskiner hos Norsk Leca AS i sommerferiene, jobber hun målrettet med å ta en bachelor-grad i klassisk utøvende sang ved Musikkonservatoriet i Tromsø. - Klassisk sang er et bredt felt, og opera er hovedfagretningen. Jeg er dessuten innom de aller fleste sangsjangerne, med fordypning i for eksempel pop, rock og blues. Eksamen skal avlegges neste år etter fire års musikkstudier der stemmen min er selve instrumentet, sier Gunnhild Huser. Drøyt halvparten av sommerferien tilbringer hun i førerhytta på en snaut to år gammel Komatsu HM400-2 dumper med 2.500 timer på telleren. Maskinen er en av flere som Huser Entreprenør AS for tiden bruker til sortering, opplasting og transport av leire til de grådige ovnene ved Norsk Leca AS i Rælingen kommune. Brikkene faller mer på plass da det kommer fram at Gunnhild

Navn | Gunnhild Huser (27)

Firma | Huser Entreprenør AS

Maskin | Komatsu HM400-2/
Cat 330C/Cat D6-8-9R

Huser er datter av maskinentreprenør Halvard Huser. Mens de to brødrene hennes begge har satset på ingeniørutdanning ved Høgskolen i Gjøvik, valgte hun i stedet sangen som framtidig yrkesvei allerede da hun var ferdig med videregående skole. - Men anleggsmaskinene har det ikke vært mulig å komme unna. Jeg var knapt blitt tenårings før jeg ble satt til å kjøre kornlass med traktoren hjemme på gården, så kjøringen ligger i blodet. Muligens var det meningen jeg skulle styres inn i anleggsfaget allerede fra barnsben av, men den taktikken lyktes i så fall ikke. Men hvert eneste år har jeg sommerjobb som maskinfører. Faren min vil at jeg i alle fall skal yte litt til gjengjeld for kosten når jeg er hjemme på ferie, gliser 27-åringen. Da Gunnhild prøvde ut forskjellige aktiviteter som ungentje, fant hun raskt ut at tradisjonelle hobbyer som pianospill, skolekorps eller fotball ikke var noe å satse på. - Det bare passet meg ikke. Heller ikke håndball fikk jeg ordentlig skikk på. Til slutt fikk jeg et innfall med å ta noen sangtimer, og det falt virkelig i smak.

Etter videregående skole søkte hun seg til kor- og vokallinja ved Follo folkehøgskole, og fulgte opp med et år ved Tonheim folkehøgskole som er enda mer profesjonelt musikkalsk innrettet. Deretter bar det rett inn på lærerskolen med musikk som spesialie. - Etterpå dro jeg og en venninne til Tromsø for å prøvesynges oss inn på Musikkonservatoriet der. Og vi kom inn begge to. Gunnhild har opp gjennom årene kjørt både Volvo- og Moxy-dumpere, men liker den nåværende Komatsu-varianten best. Den er hovedmaskin for den faste leiretransporten ved Norsk Leca, men hun håndterer like gjerne Cat 330C-graveren og de tre Cat-bulldosere som også brukes på stedet. Grå- og blåleire blandes og kjøres sammen ved hjelp av doserne i riktig forhold ute i leirgruva før massene lastes opp og fraktes til fabrikkanlegget en drøy kilometer unna. Maskinførerbeviset har Gunnhild Huser sikret seg etter mange sommerferier bak spaker og stikker i ymse anleggsmaskiner rundt omkring. - Minstekravene til praksistid for å kunne ta fagprøven er for lengst passert, og faren min er

uhyre påpasselig med at jeg får all nødvendig kursing og spesialopplæring som maskinfører. Senest i juni var jeg gjennom et sikkerhetskurs i Oslo i regi av MEF. Norsk Leca er storforbruker av leire, og får tilkjørt rundt 250.000 m³ i året til fulldøgnproduksjonen året rundt. - Utfordringen ved Norsk Leca er å levere nok leire i løpet av ordinære fem arbeidsdager i uka til å dekke sju dagers

Min historie

Et litt hektisk minne fra min andre sommer som feriemaskinfører, og fortsatt med liten erfaring. Under byggingen av ny riksvei 2 skulle jeg rygge en dumper ned en bratt bakke med løst underlag og videre under ei bru. Jeg forsøkte flere ganger uten å lykkes. Da det nesten var nummeret før panikk, meldte jeg via radio til føreren av gravemaskinen der nede at han måtte stå klar til å ta meg i mot med grabben. Men han beroliget meg og sa at det kom til å gå bra. Og det gjorde det jo til slutt. Man lærer med andre ord noe nytt hele tiden.

døgndrift. Ovnene kan jo ikke stenges av, sier Gunnhild Husser som også utnytter timene i førerhytta til beste for sangkarrieren hun har staket seg ut. Blant annet til å komponere ny musikk.

- Komposisjon inngår som en del av utdannelsen, og er ek-

samensfag neste år. Det er fint å kunne sitte i maskinhytta og øve i fred og ro. Men der går det mest i jazz.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Maskin-
entreprenørenes
Forbund

MEF avd. Østfold

Anleggstreff 2009 *Halden*

- ▶ **Lørdag 5. og søndag 6. september kl. 11-16**
- ▶ **Svingen Pukkverk, Berg industriområde v/Halden**

- ▶ Utstilling og prøvekjøring av det siste i maskiner og utstyr

De største leverandørene presenterer sine nyeste produkter

- ▶ Overrekkelse av gravemaskin fra MEF avd. Østfold til Kalnes Videregående skole

- ▶ Maskinkonkurranser

- ▶ Kåring av "Årets Lærling" i anl.maskinførerfaget

- ▶ Utdeling av pris "Årets Entreprenørbarnehage"

- ▶ Kiosk med grilling, kaffe og brus

Østfolds største maskinutstilling

Gratis adgang!

Velkommen!

VERA MED VA-AMBISJO

Etter mer enn 30 år med produksjon av glassfibertanker til petroleumsprodukter inntar nå også tanker til vann og avløp plass på gulvet i produksjonshallen.

Inntil nylig har tankproduksjonen hos tidligere Vera Fiberglass AS i Sandefjord primært vært tiltenkt bruk for olje,- bensin og parafinprodukter. I forbindelse med konkurransen nylig har tankprodusenten kommet på andre tanker og satser nå også på VA-markedet. Samtidig er navnet endret til Vera Tank AS.

- Vi har riktig nok levert samle-tanker og slamavskillere i mindre skala i en årrekke, men nå ønsker vi å styrke vår posisjon i markedet. Ambisjonen er å bli en av de ledende aktørene i VA-segmentet, sier daglig leder Morten Hvidsten i Vera Tank AS.

Olje som bærehjelke

Det er oljeselskapene som alltid har vært – og fortsatt er – bedriftens største kunder. Akkurat det ser Morten Hvidsten som en stor fordel.

- Ingen kunder i Norge har så høye krav til kvalitet, testing og produktutvikling som oljeselskapene. Det er denne erfaringen vi tar med oss videre i vår nye satsning på VA.

Flere nye produkter er utviklet for å møte konkurransen i markedet. Som stående slamavskillere med integrert pumpestasjon, løsninger for overvannshandtering og praktisk løsning for

tetthetsprøving av samletanker.

- Vårt fokus har under hele prosessen vært å få frem nye, innovative løsninger og kostnadseffektive produkter som gir brukere og installatører økt bruksverdi, men om vi har lykkes får vi først se framover mot høsten, sier Hvidsten.

Distribusjonskanaler

Ifølge daglig leder styrer kostnadseffektiviteten også valget av distribusjonskanal. Mens konkurrentene selger via grossist, kan Veras egne tanker bestilles direkte fra fabrikken i Sandefjord, ifølge Hvidsten.

Han forklarer videre at direkte kontakt med rørleggere, entreprenører og installatører er helt essensielt.

- Det er ved tilbakemeldinger, både positive og negative, at vi lærer hva markedet ønsker. Dette bidrar til ny kunnskap som må til for å utvikle både oss selv og produktene, sier Morten Hvidsten.

Tekst

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Foto

| VIDAR ASKLAND

DER VEIEN TAR SLUTT HAR VI LØSNINGEN

NYE MUSKEG[®]

PRINOTH har kjøpt BOMBARDIER - divisjon av terrenggående kjøretøy. Vel kjent i Skandinavia med MUSKEG. PRINOTH har nå markedets beste program på beltegående kjøretøy med lastekapasitet fra 1.300-21.000 kg. Alle med hydrostat drift og rattstyring. Komfortabel støysvak førerhytte. Unike påbyggingsmuligheter.

Importer :
TRYGVE OWREN A/S
www.owren.no
Tel 61 26 22 00

GO-TRACT MODELL PROGRAM

NER

Ansvarlig Morten Hvidsten står bak utvidelsen av produktspekteret hos Vera Fiberglass AS. Nå står også vann- og avløpssektoren på tankprogrammet.

Roadshow 2009

"I uke 25 gjennomførte vi vårt Roadshow. 5 plasser i Norge ble besøkt, der vi viste vår ny 1510E. Dette showet ble en suksess, alle fikk bekreftet at dette er maskinen for fremtiden. Fikk du ikke mulighet til å møte oss denne uka? Fortvil ikke, ta kontakt med oss og vi ordner en dag der du kan få prøvd.

PRØV DEN DU OGSÅ!
Ta kontakt for å prøve den nye E-serien til John Deere

JOHN DEERE

John Deere Forestry AS
Industrivegen 27, 2206 Kongsvinger
Tlf: 62 83 11 00, Faks: 62 83 11 02
www.johndeereforestry.com

AT00680

Norsk – Svensk konferanse E16 Bergen – Gardermoen – Gävle

Etter et tidligere initiativ fra Samferdselsdepartementet og det svenske Näringsdepartementet, er det foreslått å utrede mulighetene for en ”grenseoverskridende infrastruktur” ved en omklassifisering av veger i Sverige og Norge til en tverrgående E16 og Europaveg på strekningen Bergen – Gävle.

Senest har Samferdselsdepartementet i Norge, gjennom Nasjonal Transportplan 2010-19, gitt Statens vegvesen i oppdrag å utrede prosjektet på norsk side. På svensk side har Vägverket parallelt hatt i oppdrag fra Näringsdepartementet å utrede forutsetningene for at videre vegforbindelse mellom riksgrensen og Gävle skal kunne inngå i Europavegnettet.

Vegforum Innlandet og Partnerskap E16 Gävle-Oslo inviterte 17. juni til en konferanse på Vinger Hotel i Kongsvinger om hva dette kan bety for felles infrastrukturtiltak for næringsutvikling og samarbeid over riksgrensen. Rundt 50 personer fra Sverige og Norge deltok.

NORGE |
RUNDT

Eirin Faldet hedret for sin innsats for samferdsel i Innlandet

Vegforum Innlandet gjennomførte 22. juni sin årlige vegkonferanse på Honne kurs- og konferansesenter. Tema for konferansen var ”Nytt Storting – veger viktig for Innlandet”. Stortingskandidater fra Hedmark og Oppland, fylkespartiene, fylkeskommunene, kommunene og næringslivet deltok på konferansen. Konferansen samlet rundt 80 deltakere. Stortingsrepresentant og medlem av Transport og kommunikasjonskomiteen Eirin Faldet avsluttet konferansen med et tilbakeblikk på vegpolitikk i Innlandet. Hun går nå ut av Stortinget og ble av Vegforum Innlandet overrakt et bilde som takk for sin innsats for samferdselen i Innlandet.

Bergerbakken Barnehage på Jevnaker Årets barnehage i Oppland

MEF avdeling Oppland har for fjerde gang vært på barnehagebesøk. Denne gangen ble Bergerbakken barnehage på Jevnaker kåret til Årets entreprenørbarnehage 2009 i Oppland. Som tidligere vanket det en gavesjekk på 10.000,- kr til barnehagen og en ny leketraktor til barna. Både barn og personalet

var storfnøyd med dagen og lokalpressen var selvsagt tilstede og foreviget det hele. Barna takket på sin måte ved å stille opp ”koret” og synte ”Forelska i læreren” i sommervarmen. En stor takk til Thoresen Anlegg AS som bidro til en opplevelsesrik dag for hele barnehagen.

Region Sørøst

I løpet av dette året skal nærmere 60 lærlinger fra Telemark, Vestfold og Buskerud ta fagprøve i våre fag. Lærlingene på bildene avlegger fagprøve i anleggsmaskinførerfaget i Vestfold. En anleggsmaskinfører

skal ikke bare kunne kjøre maskiner, men også beherske stikking og oppmåling. Høsten er en travel tid på fagprøvefronten. Våre lærebedrifter gjør en god jobb med lærlingene og det er få som stryker.

Fra venstre: Christer fra Øistein Ask Andersen, Jens Petter fra Tveitan Entreprenør AS, Stian fra Arnadal anlegg AS og Stian fra Øistein Ask Andersen.

Årsmøter 2009

Først på året var årsmøtene, og Mass Kjell Myklebust ga stafettspinnen over til Harald Kvame fra Naustdal som ble ny leder i Sogn og Fjordane avdeling.

I Hordaland fortsatte Henrik Steine som leder, og styret fikk sitt første kvinnelige styremedlem i det Stine Wikholm kom inn som vararepresentant i styret.

I Nord-Rogaland og Sunnhordland lokallag fortsatte Ottar Skjold som leder.

Styrene har samlet hatt ni styremøter første halvår og har viet tiden til å behandle næringspolitiske aktiviteter, kurs for medlemmene og faste årlige arrangementer.

Gran Canaria 2010

Styrene i avdelingen har også arrangert seminar på Gran Canaria med 125 deltakere, noe som er ny rekord. Ny tur går av stabelen 13. mars 2010. For de som ønsker 14 dager er avreise 6. mars. Der er som nytt av året også satt opp fly fra Haugesund.

50 år

Nord-Rogaland og Hordaland avdeling ble 24. mai 1959 stiftet på Ølen Gjestegård i Ølen.

En sprek 50 åring feiret seg selv lørdag 13. juni på Rica Maritim Hotel i Haugesund.

Her var samtlige medlemmer i avdelingen invitert med ledsager og det var fastsatt en pris på kr. 50,- per person fra lørdag til søndag alt inkludert. Disse pengene ble samlet inn ved innsjekk og går uavkortet til Barneavdelingen på Haugesund Sykehus. Bidraget ble 25000,- kr. 50 års festen ble åpnet ute i et nydelig sommervær og fløyet inn fra Bergen var to personer som kaller seg "Guttene". Disse fikk stemningen skikkelig opp med egne sanger og en sang diktet spesielt for 50-års jubelanten. Etter underholdningen gikk gjestene over til stor festmiddag i Rica Maritim Hall.

Her var dekket til 250 gjester og dagens toastmaster var Hanne Krogh som ble kjørt inn i et festpyntet lokale av entreprenør Paul Stol som for anledningen hadde med seg en Camaro.

Hanne fremførte mange av sine sanger i tillegg til sin jobb som toastmaster. Som en overraskelse var Team Hanne klar i kulissene og framførte mange av de sangene som medførte at de vant TV 2s Det store korslaget.

Flere taler ble avholdt og blant de som hadde ordet var MEFs leder Arnstein Repstad, adm. direktør i MEF Trond Johannesen, avdelingens leder Harald Kvame fra Sogn og Fjordane og til slutt enken etter avdøde entreprenør Tor Vølstad – som var en av stifterne av avdelingen. Alle hadde med seg en hilsen i form av gave og avdelingens leder Henrik Steine tok i mot hilsningene og gavene på vegne av avdelingen. Festen ble avsluttet med et fargesprakende og spektakulært innendørs fyrverkeri hvor Team Hanne fremførte en sang fra 1200 tallet som gav en trolsk men ufattelig opplevelse for gjestene.

Etter at middagen var over ble det full fart på dansgulvet. Det var dansebandet BUDDIES fra Halden som spilte opp feiende toner som medførte at det var kamp om kvadratmeterne på dansgulvet.

Styret har fått mange positive tilbakemeldinger fra medlemmer som var med denne kvelden og som en sa: Dette har gitt meg et minne for livet – TAKK MEF!

Seksjon Ressurs og miljø

Avdeling Skog

Årets kappleik i skogen

Under årets Elmia-utstilling for skogbrukere (4.-5. juni) ble det arrangert verdensmesterskap i skogsmaskinkjøring. Terje Jørgensen og Henrik Larsson forsvarte de norske farger og oppnådde imponerende niende plass blant de 19 deltakende nasjoner. Sverige stakk av med en knepen seier foran erkerivalen Finland.

Avdeling Brønn- og spesialboring

10 år i grunnvannets tjeneste

Firmaet Sør-Norsk Boring AS feiret 12. juni sitt 10 års jubileum ved å invitere alle ansatte og nære forbindelser til tur på Telemark-kanalen. For anledningen med egen chartret båt. Firmaet har gjennom sine år spesialisert seg på det meste innen fundamentering, brønnboring med komplette vannløsninger til hytter, hus og industri samt energiboring med montering av kollektor, varmepumperør og samlekkummer frem til teknisk rom. Jubilanten fikk overrakt hilsninger fra øvrige kollegaer i brønnboringbransjen i MEF med lykkønskninger også for kommende år.

Fra venstre: Seksjonssjef Einar Østhassel/MEF, daglig leder Hans Vetle Sjørholt, Gunn Langfeldt og Knut Kostveit - alle sentrale medarbeidere i Sør-Norsk Boring AS.

25 års medlemskap

På vegne av styrene i avdelingene har regionsjefen tildelt flere plaketter for 25 års medlemskap i organisasjonen og sist ut var Jon Olsvoll Maskinstasjon fra Sæbøvågen som fikk tildelt plakett.

MEFs KS-system

Etter dette står gratis kurs i MEFs KS-system på agendaen. Disse vil bli avholdt i Haugesund, Bergen og Førde.

For øvrig kommer det en rekke kompetansegivende kurs i avdelingen og vi ber om at man leser de særskriv som sendes ut om dette. En rekke av kursene er gratis i det avdelingskassen betaler kursavgiften.

Loen-dagene

Loen-dagene avholdes 25. - 27. september og vi regner med 600 deltakere denne weekenden i Loen.

Møter i regionen

Styrene avholder felles styremøte 27. - 29. november og julemøter i Haugesund 21. november, Bergen 3. desember og Førde 9. desember.

NORGE
RUNDT

Region Midt

Medlemsmøter

Vårens medlemsmøter i regionen ble arrangert som bedriftsbesøk hos Verdalskalk i Nord-Trøndelag og som båttur til Finnøy i Møre og Romsdal. Møtet i Sør-Trøndelag ble gjennomført som ordinært møte i Trondheim. Alle møtene ble gjennomført med god deltakelse fra medlemmene. Turen fra Molde til Finnøya var en fin opplevelse med egen båt ut i havgapet med en avstikker til StatoilHydros anlegg på Aukra.

Kåre Storvik i godt humør på båtturen ut til Finnøya.

Gratis kurs i Statens vegvesens Prosesskode

Statens vegvesen og MEF Region Midt arrangerer i samarbeid gratis kurs i Prosesskoden 29. september på Stjørdal for MEFs medlemmer og ansatte i SVV. Dette er det andre kurset som gjennomføres i samarbeid med vegvesenet i regionen. For påmelding, ta kontakt med regionkontoret i Trondheim.

Mellomlederskole på Stjørdal til høsten

MEF-skolen har satt opp en klasse på Mellomlederskolen i høst på Stjørdal. Første samling er tidlig i november og skolen avsluttes våren 2010. Ta kontakt med oss i regionen eller MEF-skolen for nærmere informasjon og påmelding.

Lydhøre deltakere følger med på informasjonen fra driftsleder Leif Eriksson fra Verdalskalk. Det var ett interessant besøk og god informasjon fra Verdalskalk.

Rekrutteringsuka i Møre og Romsdal

Årets rekrutteringsuke arrangeres i uke 42 i Møre og Romsdal hvor OKAB i samarbeid med medlemsbedriftene vil gjennomføre prøvekjøring for alle elevene på VG1 Bygg og anleggsteknikk. Messen arrangeres på de samme stedene som tidligere; Sunndalsøra, Molde, Ålesund og Ørsta. MEF gjennomfører også medlemsmøter i Molde og Ålesund samme uke.

Her får en elev kyndig instruksjon før prøvekjøring av regionalt verneombud Nils Graskopf under fjorårets rekrutteringsuke.

MEF Alta – nytt telefonnummer

Kontor 915 22 210
Telefaks 78 43 10 49

NORGE
|
RUNDT

Høsttreff Finnmark

Helga 2. – 4. oktober blir det høsttreff i Finnmark ved Rica hotell, Alta. Det er en tradisjon at dette gjøres i samarbeid med NLF Finnmark. Fredag blir det leverandørutstilling og lørdag fagtema og bowlingkonkurranse. Lørdag kveld blir det middag og dans på Pakkhusloftet i Korsfjord. Sett av denne helga. Program kommer ut senere.

Opplæringskontoret Finnmark

Opplæringskontoret har denne sommeren opplevd meget stor pågang fra medlemsbedriftene som ønsker lærlinger. Det er stor aktivitet i bransjen og mange innser at rekruttering av nye ansatte må skje gjennom opplæring av lærlinger. Også i år opplever vi at ungdom takker nei til lærlingtilbud fordi de ikke ønsker å flytte til bestemte steder i Finnmark. De fleste ønsker seg store byer, og helst sør i Norge. For å imøtekomme bedriftenes ønske om lærlinger har opplæringskontoret vært nødt til å ringe elever som har gått videregående skole men ikke søkt læreplass, for å høre om de er interessert i kontrakt. Dette har vært en ny utfordring for opplæringskontoret. Normalt har vi måtte mase på bedriftene og ikke motsatt.

Minneord

Onsdag 12. august fikk MEF det triste budskapet om at tidligere avdelingsleder og hovedstyremedlem, nå honnørmedlem, Bjørn Fredriksen fra Mo i Rana døde om ettermiddagen tirsdag 11. august i en alder av 70 år etter svært kort tids sykdom.

Bjørn Fredriksen var mangeårig medlem av MEF med sin entreprenørvirksomhet.

Som aktiv lokalpolitiker og næringslivsleder var han sammen med tidligere hovedstyreleder Malvin Nilsen svært delaktig i etableringen av MEF avdeling Nordland. Fra da og fram til 1988 hadde Bjørn Fredriksen tillitsverv i organisasjonen. Han var styremedlem, nestleder og leder av MEF avdeling Nordland. Han var Nord-Norges representant i MEFs hovedstyre i perioden 1984–1988. Bjørn Fredriksen er tildelt MEFs gullnål, og han ble honnørmedlem i 1998.

Bjørn Fredriksen kom inn i organisasjonen som et ”friskt pust”. Han var svært utadvent, engasjert og energisk, en ”likandes kar”. Genuint næringspolitisk interessert, og med et stort politisk kontaktnett, ”brant” han for bransjen og MEF-saker.

Ja, det sies at han ofte prioriterte forbundssaker framfor egen bedrift. Han hadde nær og god kontakt med politikere på Stortinget, og ble følgelig en døråpner for MEF mot sentrale politikere. Det er ikke få møter i organisasjonen hvor Bjørn Fredriksen enten ble spurt om å delta eller selv tok initiativet til, og han fikk sentrale politikere til å delta på MEF-samlinger.

Bjørn Fredriksen var en aktiv og trofast MEF-representant, og det

er ikke få entreprenører han har vervet til MEF. Han har som tillitsvalgt representert sitt fylke og region med stor entusiasme og engasjement.

Alle som lærte Bjørn Fredriksen å kjenne fikk ikke bare et profesjonelt forhold til ham, men også et personlig nært forhold til ham som menneske. Han var også kjent for å være ”et råskinn” til å arbeide så vel i bedriften som i organisasjonen. Når MEF ønsket hans tjenester eller bistand, var det aldri nei i hans munn.

Men han var også menneske, med mange ord, men også omsorgsfull og lyttende. Ved sin bortgang har han en svært stor vennkrets i MEF. I våre tre nordligste fylker, og spesielt i Nordland, var Bjørn Fredriksen kjent, høyt aktet og respektert for sitt engasjement for anleggsbransjen. Ordet hedersmann kan trygt brukes for å beskrive Bjørn.

Ved Bjørn Fredriksens bortgang har MEF, og særlig anleggsbransjen i Nordland, mistet en markant, respektert og lojal kollega og venn.

Hans altfor tidlige bortgang preger oss alle. I denne stund går våre tanker til hans nærmeste, kona Anne-Marie, hans fem døtre, og mange barnebarn og oldebarn.

MEF lyser fred over Bjørns minne.

Erling M. Erstad

Foto: Rana Blad

STORTINGSVALGET NÆRMER SEG

Vel overstått sommerferie. Jeg håper at alle har fått slappet av og ladet batteriene og er klar for en hektisk høst. Første del av høsten vil være preget av stortingsvalget. Det blir et spennende valg. Vi tror at samferdselsspørsmål vil være en viktigere del av valgkampen sammenlignet med tidligere valg og vi skal bidra til at dette skjer.

Den sittende regjeringen lover å øke de statlige bevilgningene med 100 milliarder kroner i løpet av en tiårsperiode. Forbedringer av veier, jernbane og samferdsel til sjøs skal prioriteres.

Folk skal virkelig merke lukten av nylagt asfalt i løpet av de neste årene ifølge samferdselsminister og senterpartileder Liv Signe Navarsete. Regjeringens ambisjoner er nedfelt i Nasjonal Transportplan (NTP) 2010 – 2019 som ble vedtatt av Stortinget like før sommerferien.

Høyre vil satse enda sterkere enn den sittende regjering og vil bygge veier dobbelt så raskt som regjeringen. Høyre vil videreføre modellen med offentlige-private prosjekter (OPS) og vil igangsette tre til fem prosjekter årlig. Høyre går inn for å starte bygging av 23 vitale vegstrekninger i Norge innenfor OPS-modellen i kommende NTP-periode.

Fremskrittspartiet vil øremerke en del av den årlige avkastningen fra oljefondet til varig og forutsigbar investering i infrastruktur som veier, jernbane-, kollektiv- og IKT-infrastruktur. FrP vil også etablere statlige lån til selskaper som gjennomfører bygging av offentlig infrastruktur. For ytterligere å forsere nødvendig infrastruktur mener Frp at private selskaper bør inviteres til deltakelse i å bygge, drive og finansiere prosjekter gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS) eller tilsvarende.

MEF synes det er viktig å satse på alternativ finansiering av større veg- og jernbaneprosjekter. Med alternativ finansiering mener vi finansiering av prosjekter som ikke bevilges over de årlige statsbudsjettene. OPS er en form for alternativ finansiering. Vi synes imidlertid det er viktig også å vurdere andre modeller. MEF skal i løpet av høsten arrangere en konferanse hvor vi utelukkende setter fokus på alternativ finansiering av større infrastrukturprosjekter. Her skal vi belyse fordeler og ulemper ved de ulike finansieringsmodellene.

I løpet av de siste månedene har vi i MEF møtt en rekke av våre ledende politikere. Vi har benyttet disse møtene til å presentere våre bransjers utfordringer. Like før sommerferien la vi fram våre siste prognosetall. Tallene viser at vi ser en bedring i markedet. Ordretilgangen er bedre enn på tidligere målinger. Antall bedrifter som vil si opp eller permittere ansatte er også lavere enn det var høsten 2008 og tidligere i inneværende år. Vi regner med at regjeringens tiltakspakke vil begynne å virke sterkere i løpet av høsten – særlig på anleggssiden.

Krisen er langt fra over men vi ser at arbeidsledigheten i Norge ikke øker like sterkt lenger. Mens andre land har en arbeidsløshet på 10 prosent, ligger den norske ledigheten på tre prosent. Mye av dette skyldes vår oljerikdom, som vi er vel-signet med fra naturens side.

MEF skal ha valgmøter med stortingsrepresentanter ute i distriktene i tiden før valget. Har du tid og mulighet, still opp på disse møtene og bidra til en viktig dialog med politikerne og ikke minst – bruk stemmeretten ved valget i september.

ANLEGGSPRODUKTER

Veiskjærutrustning

Expanderbolt

COMBI WEAR PARTS
TOOLS FOR EARTHMOVERS

engcon tiltrotator
2 - 32
tonn

engcon steinklype
3 - 32
tonn

**GÖTENE
CONSTRUCTION**

engcon vibroplate
6 - 32
tonn

Skuffer
40 - 5000 liter

www.uddeholm.no

Din samarbeidspartner

UDDEHOLM

Jernkrøken 18 - Pb. 85 Kalbakken - 0902 Oslo

Telefon 22 91 80 90

Telefax 22 91 80 01

DIGPILOT

Trådløs Maskinstyring for Gravemaskiner
Utviklet i og Produseres i Norge

Høstkampanje

- 1D med 3 sensorer inkl. lasermottager fra Kr. 45.000 + mva. Oppgraderbar
- 2D inkl Pitch & Roll sensor med kompass og mast Oppgraderbar til 3D
- 3D for Anmask Windows eller leser LanXML-filer direkte og uten ekstern målebok
- Beregnet for montasje av sluttbruker med 100 vis av instruktive bilder på datamaskinen
- Raske og nøyaktige sensorer, kabel løst system. Ingen slidedeler
- Alle deler vanntette og testet for kulde
- Leveres i solid koffert

**Ammann,
Bosch og QBL
bygg og
anleggslasere**

Gundersen & Løken AS

Jerikovn 26, Boks 53 LINDEBERG

N-1007 OSLO

+ 47 22 81 39 90

www.gl-instrumenter.no

www.DigPilot.com

(LYD) ANLEGGSMASKINEN

For Inge Myhre var veien inn i anleggsbransjen selvskreven. Bedriftslederen har imidlertid flere strenger å spille på.

Navn | Inge Myhre (36)

Firma | Inge Myhre Lyd Anlegg & Transport

Antall ansatte | 1

Omsetning 2008 | 2,2 millioner NOK

På et hyttefelt i Budor like nord for Løten sitter en blid sørlending i gravemaskinen sin og planerer ut en tomt. Lastebilen i bakgrunnen røper hvilket selskap han representerer; ”LAT anlegg” står det med store, tydelige bokstaver over førerhuset. Selv om det nok ligger litt humor bak forkortelsen LAT, er det definitivt ikke lat Inge Myhre er. Han har mer enn nok å holde fingrene i, til tross for de tøffe tidene vi er inne i. De tre bokstavene står for Lyd Anlegg & Transport, og leseren får arrestere oss hvis vi tar feil, men Myhre må da være landets eneste

kombinerte anleggsmaskinfører, lastebilsjåfør, lydtekniker og utleier av lyd- og lysanlegg?

”Vokst opp” i lastebil

Inge Myhre vokste opp i Erkleiv utenfor Kristiansand med en far som var anleggsarbeider, og en maskinentreprenør til nabo.

– Jeg ble nok tidlig preget og påvirket av både faren min og naboen, som var en gammel ”bulldosermann”. Faren min kjørte både gravemaskin og lastebil og jeg var ofte med ham på jobb. Både sene kvelder og i helger var jeg med, og jeg sovna

ofte i lastebilen, forteller han. – Så det var jo nærliggende for meg å begynne i anleggsbransjen.

Livets tilfeldigheter

Han gikk bygg- og anleggslinja hjemme i Kristiansand, og senere på Blakstad videregående skole, hvor han ble anleggsmaskinfører. – Da jeg var ferdig på Blakstad, bar det rett i militæret, hvor jeg kjørte gravlaster og hjullaster i ingeniørvåpenet. Etter militæret, i 1994, kom jeg i kontakt med et norsk firma som hadde fått en jobb i Tyskland, litt syd for Hamburg. De trengte en jernbinder og forskalingssnekker som også kunne kjøre gravemaskin, og det passet jo ypperlig for meg. Jeg var der nede i tre måneder, og det var både spennende og lærerikt. Våren 1995 begynte jeg som maskinfører hos Kartevoll AS i Kristiansand. Det skulle egentlig bare være en sommerjobb, men etter et uhell hos en av de faste maskinførerne – han brakk begge armene etter et fall – så åpnet det seg mulighet for fast jobb der for meg.

Folkehøgskole

Der var han i fire år, før han pakket sekken og dro til Østlandet, nærmere bestemt Hamar. Og det skulle bli starten på det som i dag er hans andre ben å stå på; nemlig lyd og musikkanlegg.

– I 1998 begynte jeg på Hedmarkstoppen Folkehøgskole i Hamar, på en slags musikal- og konsertlinje. Det skulle settes opp en holdningsskapende musikal, og de hadde både sangere, dansere og musikere, men trengte en lydtekniker og bussjåfør. Og det var der jeg kom inn i bildet. Vi øvde på musikalen fra august til oktober og resten av skoleåret var vi på turné rundt i landet på skoler, militæreire, ungdomskubber osv. Det var et meget spesielt og ytterst krevende skoleår. Etter at skoleåret var over fortsatte vi turneen i Tyskland og Frankrike, forteller han.

Europaturné

Myhre trivdes så godt med folkehøgskolen og musikaloppsettningene at han fortsatte med det helt frem til 2005.

– Jeg hadde teknisk ansvar for lyd og lys, i tillegg til å være bussjåfør, mens jeg hele tiden jobbet som anleggsmaskinfører innimellom. I 2004 giftet jeg meg, og året etter ble kona med som sanger i musikalen – et artig avbrekk for henne, som egentlig er sykepleier.

Sommeren 2006 ble vi også med på Europaturné med musikalen The Covenant, som er skrevet av en tidligere lærer på folkehøgskolen. Jeg var med som tekniker og bussjåfør i seks uker og vi var i Spania, England, Irland, Tysk-

STISK NN

land, Frankrike og Sveits. Gravemaskinen jeg nylig hadde kjøpt, leide jeg ut mens jeg var borte.

Hyttetomt ved Løten

Gravemaskinen var en Kubota KX161. Tidligere hadde han leid en minigraver og han begynte å grave grøfter og gjøre grunnarbeider for et stort internat på Hedmarktoppen. Etter hvert fikk han kontakt med noen utbyggere (Miosen Eiendom) og det er dem han har oppdrag for nå ved Budor skisenter på Løten.

– Jeg har felt trær, gravd ut og gjør nå denne tomten klar for utbygging, sier han og peker ned på bakken som er planert ut med maskinkult.

– I tillegg skal jeg grave vann- og kloakkgrøft inn til det kommende huset. Dette er den første tomten jeg jobber på her oppe. Når arbeidet her er ferdig, skal jeg klargjøre noen flere tomter nede i Ottestad (i Stange kommune, red. anm.), hvor jeg allerede har jobbet på to firemannsboligtomter.

Optimistisk

Myhre kjører i dag en Hyundai 210LC7, en gravemaskin han kjøpte i 2007.

– Det var greit med en litt større maskin enn Kubota'n. Det er begrenset hva man får gjort med en 5 ½-tonner, sier han og ler.

– I 2007 kjøpte jeg også en lastebil, en MAN TGA26480, og

tilhengeren kjøpte jeg i år. Så jeg har investert en god del til tross finanskrise og dårlige tider. Jeg er optimistisk med tanke på fremtiden. Det var veldig stille i vinter, da finansieringen fra bankene til utbyggerne stoppet opp, men det har kommet litt i gjenge igjen nå og jeg merker at prosjektene begynner å gå litt mer jevnt igjen. Det blir spennende å se hvordan det blir nå til vinteren – først da får vi vel svaret på hvordan markedet egentlig er etter denne finanskrisen.

Firma i vekst

Inge Myhre Lyd Anlegg & Transport ble grunnlagt i 2001. Foruten å utføre det meste som kan gjøres med en gravemaskin og lastebil, leier han også ut

mikrofoner, lydanlegg og diverse musikkutstyr som folk ikke har selv. I tillegg er han med på å arrangere forskjellige festivaler, blant annet på nettopp Hedmarktoppen.

– Jeg har ikke så veldig mye lydutstyr selv, men engasjerer gjerne andre firmaer til disse oppdragene. Men jeg sitter gjerne ved miksebordet og kjører lyden selv. Det er jo så moro å drive med, smiler han.

– Mesteparten av firmaomsetningen er relatert til anleggsdriften. Lyd- og musikk-anleggsdelen står bare for rundt 10 prosent. Det er nok tradisjonell anleggsdrift det blir mest av fremover. Jeg har én person på praksisplass her nå, som maskinfører og hjelpemann, og det er mulig jeg utvider med

en person eller to på sikt. Skal jeg få full utnyttelse av maskinparken, burde jeg vel det.

Fremtiden sikret

Myhre har to barn, Mina (2) og Joel (1). Guttungen leker allerede med en liten gravemaskin, og han elsker å sitte på i både lastebilen og gravemaskinen til pappa. Så fremtiden til firmaet er i hvert fall sikret.

– Kona mi traff jeg her i Hamar, og vi har ingen planer om å reise til bake til Sørlandet ennå. Selv om det jo sies at en sørlending alltid flytter tilbake i tide slik at barna begynner å skarre, sier han og ler.

Tekst og foto

| RUNAR F. DALER

Ved frokostbordet foreslo den hjemmeværende kona i huset biff til middag, men gubben syntes det var for råflott.

Han tok opp en femhundrelapp fra lommeboka og holdt den opp foran speilet i gangen.

- Den femhundrelappen du ser i speilet er din. Og den kan du kjøpe biff for. Denne er derimot min, sa han, puttet seddelen tilbake i lommeboka og dro på jobb.

Da han kom hjem etter jobb, bugnet kjøkkenet av saftige kjøttstykker overalt, og det luktet nystekt biff. Gubben skjønnte ingen ting, men fikk raskt forklaringen da kona dro opp kjolen og stilte seg foran speilet i gangen og pekte.

- Den godbiten du ser der i speilet er din, og den kan du kose deg med. Den du ser rett her nede derimot, tilhører slakteren!

Sudoku

Løsning kommer i neste nr.

	3			2	5		6
6					7		
9			5			8	
			8	5			1
	9						3
4				7	6		
		4			3		2
		9					5
1		6	4				8

Løsning sudoku Anleggsmaskinen 6-09

3	5	1	9	7	4	8	6	2
2	8	7	3	6	1	9	4	5
9	6	4	5	8	2	7	3	1
6	4	5	2	3	9	1	8	7
7	9	2	1	4	8	6	5	3
8	1	3	7	5	6	2	9	4
5	3	9	8	2	7	4	1	6
4	7	8	6	1	5	3	2	9
1	2	6	4	9	3	5	7	8

Fagfolk gjør jobben best.
Enten det handler om
gravemaskiner eller
pensjoner.

Maskinentreprenørenes Forbund har en god samarbeidsavtale med Storebrand. Avtalen sikrer de ansatte gode pensjoner og forsikringer til gunstige betingelser. Hittil har nesten 500 medlemsbedrifter valgt oss. Fordi prisene er gode og fordi de får en profesjonell administrasjon av sine ordninger. Dermed kan dine fagfolk bruke tiden til det de er best på.

Vil du vite mer om fordelene med avtalen? Ring oss på 08880 eller se www.storebrand.no/bransjeavtaler

Maskin-
entreprenørenes
Forbund

 storebrand

Generelle kurs

Anbudskalkulasjon og prosjektregnskap

Tromsø 30. september - 1. oktober
Oslo 27. - 28. oktober

Medlem kr 1 750 **Ikke medlem** kr 4 400

Arbeidsvarsling - håndbok 051

Modul 1

Tønsberg 19. august
Sagrenda 6. oktober
Tønsberg 14. oktober
Søstenby 15. oktober
Evje 20. oktober
Tønsberg 11. november

Modul 2

Førde 7. november (helg)
Trondheim 13. november
Bergen 23. november

Modul 1 og 2

Oslo 7. oktober
Kristiansand 13. oktober
Stavanger 27. oktober
Sarpsborg 10. november

Modul 1

Medlem kr 550 **Ikke medlem** kr 1 250

Modul 2 og Modul 1 og 2 (slått sammen)

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950
(helg) kr 1 900 (helg) kr 3 500

Bevisstgjøring og forståelse av lederens ansvar

Del 1: Jus i personal arbeid

Bergen 3. september

Del 2: Konflikthåndtering - HMS - krisehåndtering

Bergen 15.- 16. oktober

Del 3: Personelhåndtering

Bergen 13. november

Biri 27. november

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950 **Pr del**

Grunnleggende stikking- og tegningsforståelse

Kirkenes 16. - 17. september
Bodø 26. - 27. september
Skaidi 29. - 30. september
Oslo 15. - 16. oktober
Harstad 17. - 18. oktober

Medlem kr 1 750 **Ikke medlem** kr 4 400

Juridiske kontraktstandarder (NS)

Bergen 26. - 27. august
Oslo 17. - 18. september
Stavanger 21. - 22. oktober
Tønsberg 4. - 5. november

Medlem kr 1 750 **Ikke medlem** kr 4 400

Jus i personalarbeid

Mo i Rana 20. august
Kristiansand 9. september
Førde 23. september
Tønsberg 6. oktober
Stavanger 18. november
Oslo 2. desember

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950

Kalkulasjon og lønnsomhet ved skogsdrift

Hamar 10. september

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950

Komprimering

Bergen 30. september
Oslo 14. oktober
Trondheim 4. november
Kristiansand 11. november
Harstad 8. desember

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950

Miljøkartlegging - sanering og avfallsplaner

Kristiansand 25. - 26. august
Stavanger 1. - 2. september
Bergen 13. - 14. oktober
Gardermoen 24. - 25. november

Medlem kr 2 200 **Ikke medlem** kr 4 400

NS 3420 - anbud

En dags kurs

Oslo 1. september
Stavanger 24. september
Tønsberg 1. oktober
Hallingdal 3. november
Tromsø 17. november
Stjørdal 1. desember
Kristiansand 15. desember

To dagers kurs

Oslo 5. - 6. oktober

En dags kurs

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950

To dagers kurs

Medlem kr 1 750 **Ikke medlem** kr 4 400

I tillegg til kursavgiften **MÅ** deltager ha med seg følgende deler til NS 3420:

En dags kurs: Del 1: Fellesbestemmelsen

DEL F: Grunnarbeider

To dagers kurs: Del 1: Fellesbestemmelsen

DEL F: Grunnarbeider og DEL A: Rigg og drift

Plan- og bygningsloven

Bergen 7. oktober

Oslo 21. oktober

Trondheim 28. oktober

Medlem kr 1 100 **Ikke medlem** kr 2 950

Lovpålagte kurs

Sikkerhetskurs for anleggsmaskinfører (32t)

Tønsberg 18. - 20. september (helg)
Oslo 25. - 27. september (helg)
Stavanger 16. - 18. oktober (helg)
Ålesund 2. - 5. november
Steinkjer 9. - 12. november
Tromsø 10. - 13. november
Bergen 19. - 22. november (helg)
Kristiansand 20. - 22. november (helg)
Tønsberg 20. - 22. november (helg)
Oslo 23. - 26. november
Trondheim 23. - 26. november

Alta 1. - 4. desember

Medlem kr 2 500 **Ikke medlem** kr 4 900

(helg) kr 4 000 (helg) kr 6 400

Sprengningskurs kl A

Bodø 5. - 7. september

Bergen 2. - 4. oktober

Oslo 5. - 7. desember

Medlem kr 2 500 **Ikke medlem** kr 5 500

Nettbaserte kurs

Verneombudskurs

Kristiansand 6. oktober - 1. samling

17.-18. november - 2. samling

Medlem kr 2 950 **Ikke medlem** kr 6 600

Rabatter

- ▶ Det gis 5% rabatt for de som melder seg på innen en måned før kursstart (gjelder ikke skolene)
- ▶ Det gis 10% rabatt for bedrifter med 3 eller flere deltakere på samme kurs (gjelder ikke skolene)
- ▶ Det gis 30% rabatt for MEF-bedrifter med tariffavtale (gjelder ikke skolene)
- ▶ Det gis 10% rabatt for MEF-bedrifter med tariffavtale på skolene

Mer informasjon og påmelding til kurs www.mef.no

Kurs kan bli endret så vennligst følg med på våre nettsider www.mef.no

Gode norskkunnskap er en forutsetning for å delta på kursene.

ALLE FØRERHUS FRA VOLVO ER BYGGET ETTER SAMME MÅLESTOKK: MENNESKET

MORE CARE BUILT IN.

Volvo EC27C er ikke som andre kompakte gravemaskiner. Til tross for kompakte ytre mål har maskinen klassens største førerhus, med enkel inn- og utstigning og god sikt i alle retninger. De ergonomisk utformede hydraulikkspakene har rullebryter for enkel og presis betjening av ekstrahydraulikk og bomsving. Et komfortabelt sete, god bein plass og et godt varme- og ventilasjonsanlegg bidrar til et behagelig førermiljø. Automatisk turtalls-senking når hydraulikkspakene ikke betjenes gir mindre støy og lavere dieselforbruk.

Dette er bare noen av maskinens mange kvaliteter, ta kontakt og la oss fortelle mer!

Volvo Maskin AS

Telefon 66 81 86 86 Telefax 66 81 86 79 www.volvomaskin.no